

รายงานประจำปีงบประมาณ 2545

สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรม
เพื่อพัฒนาชนบท
มหาวิทยาลัยมหิดล

www.lc.mahidol.ac.th

ปรัชญา

ภาษาและวัฒนธรรมเป็นปัจจัยสำคัญในการแก้ปัญหาและพัฒนาสังคม

ปณิธาน

- * ส่งเสริมการศึกษาวิจัยทางภาษาและวัฒนธรรม และเสริมสร้างภูมิปัญญาท้องถิ่นโดยใช้สหวิทยาการ
- * ส่งเสริมกิจกรรมการเรียนรู้ และผลิตบุคลากรที่มีความสำนึกและความรับผิดชอบ ในการทำคุณประโยชน์ต่อสังคม ชุมชน และท้องถิ่น
- * ส่งเสริมความเข้าใจอันดี และความร่วมมือระหว่างคนในชาติและนานาชาติ เพื่อสร้างสังคมให้เข้มแข็ง ท่ามกลางความเปลี่ยนแปลงและความหลากหลายทางภาษาและวัฒนธรรม
- * ส่งเสริม อนุรักษ์ พัฒนา และฟื้นฟูภาษาและวัฒนธรรม

รายงานประจำปีงบประมาณ 2545

(ตุลาคม 2544 - กันยายน 2545)

สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท

มหาวิทยาลัยมหิดล

www.lc.mahidol.ac.th

คำนำ

รายงานประจำปี 2545 ของสถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท มหาวิทยาลัยมหิดล ฉบับนี้ได้จัดทำขึ้นเพื่อสรุปและรวบรวมผลการดำเนินงานของสถาบันฯ ในรอบปีงบประมาณที่ผ่านมา (1 ตุลาคม 2544 - 30 กันยายน 2545) ทำให้ทราบถึงความก้าวหน้าทางการบริหารจัดการ การวิจัย การจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา การบริการทางวิชาการ การประกันคุณภาพ และผลงานสำคัญอื่นๆ ของสถาบันฯ ตลอดจนการสร้างเครือข่ายทางวิชาการและเรื่องต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อประโยชน์ในการอ้างอิง วิเคราะห์ กำหนดแนวทางการดำเนินงาน ติดตาม และประเมินผล เพื่อความเจริญก้าวหน้าของสถาบันฯ ต่อไป

สถาบันฯ ขอขอบคุณคณะทำงานที่จัดทำรายงานประจำปีฉบับนี้ และผู้รับผิดชอบในการให้ข้อมูลทุกท่าน รวมทั้งผู้มีส่วนร่วมในการดำเนินงานทุกชั้นตอนจนสำเร็จลุล่วง

(รองศาสตราจารย์สุวิไล เปรมศรีรัตน์)

ผู้อำนวยการสถาบันฯ

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
ความเป็นมาของสถาบันฯ	2
แผนภูมิการแบ่งส่วนราชการ	3
แผนภูมิการบริหารงาน	4
คณะกรรมการนโยบาย	5
คณะกรรมการบริหาร	6
การบริหารจัดการ	7
การวิจัย	11
การจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา	17
การบริการวิชาการแก่สังคม	23
การทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม	27
การเชื่อมชมงานของสถาบันฯ จากหน่วยงานและบุคลากรจากต่างประเทศ	29
การสร้างเครือข่ายทางวิชาการ	29
สวัสดิการ	30
การประกันคุณภาพ	30

สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท
Institute of Language and Culture
for Rural Development

ความเป็นมาของสถาบันฯ

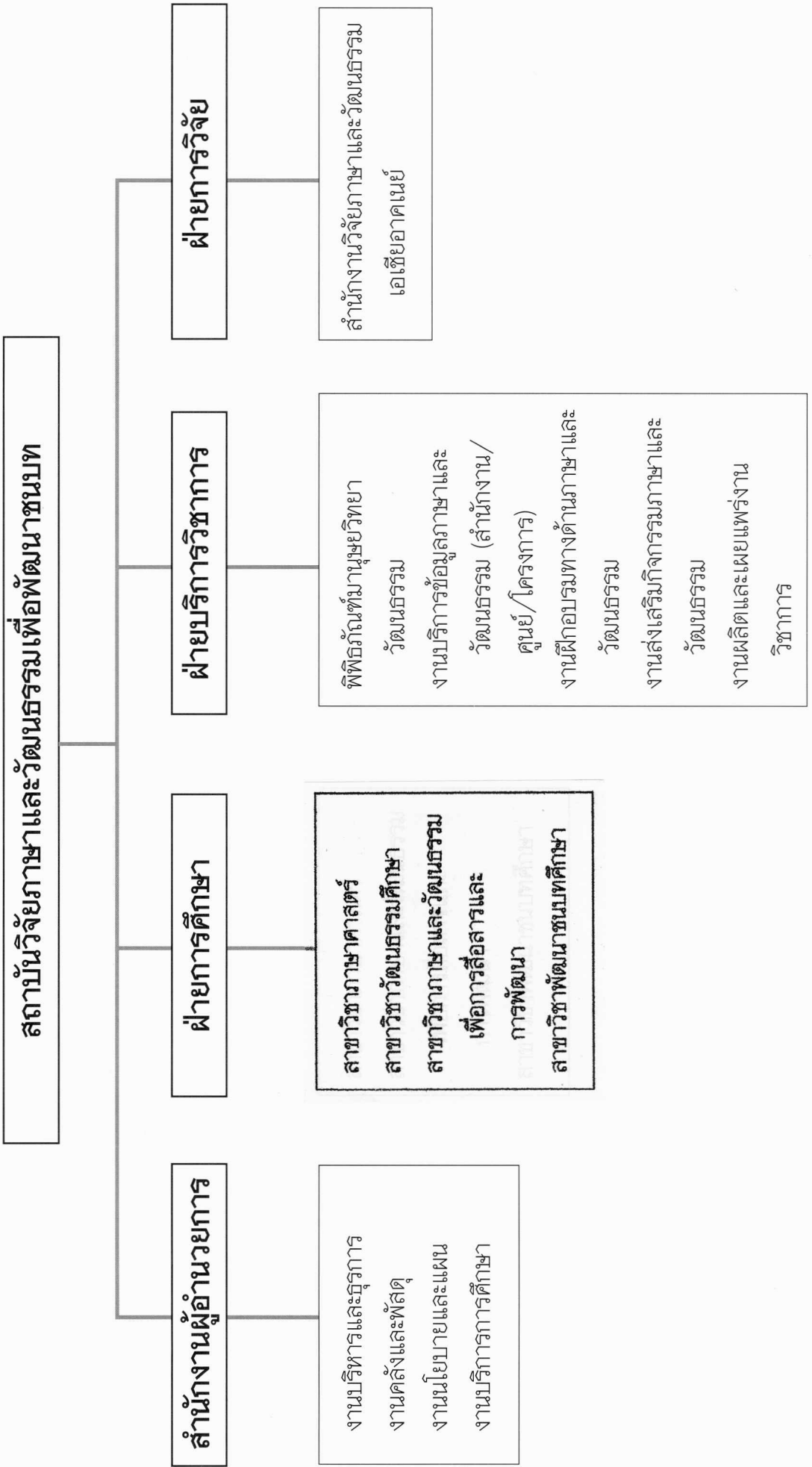
สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท มหาวิทยาลัยมหิดล เมื่อเริ่มดำเนินงานในปีพุทธศักราช 2517 มีฐานะเป็น “โครงการศูนย์ศึกษาวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเอเชียอาคเนย์” ทั้งนี้เนื่องมาจากการที่มหาวิทยาลัยได้เล็งเห็นความจำเป็นของการผลิตนักวิชาการที่มีความรู้และความเข้าใจวิธีการทางภาษาศาสตร์ ในอันที่จะนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในการติดต่อสื่อสาร การทำความเข้าใจกับผู้คนที่มีเชื้อสาย เผ่าพันธุ์ ชนชนวนิยม ประเพณี และภาษาพูดแตกต่างจากคนไทยโดยทั่วไป ไม่ว่าจะเป็นภาษาเหล่านี้จะเป็นภาษากลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆ ในประเทศ หรือภาษาของผู้คนในภูมิภาคเอเชียอาคเนย์ โครงการศูนย์ศึกษาวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเอเชียอาคเนย์แห่งนี้มี ศาสตราจารย์ ดร. สุริยา รัตนกุล เป็นผู้ก่อตั้งและเป็นผู้อำนวยการคนแรก มีที่ทำการอยู่ที่อาคารอำนวยการ คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล ต่อมาในปีพุทธศักราช 2524 ด้รับการยกฐานะเป็น “สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท” มีฐานะเทียบเท่าคณะหนึ่งในมหาวิทยาลัยมหิดล และได้ย้ายที่ทำการมาอยู่ที่มหาวิทยาลัยมหิดล ณ ศาลายา อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม ในปีพุทธศักราช 2525 โดยในระยะแรกมีที่ทำการสถาบันฯ ณ อาคารคณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ ต่อมาได้ย้ายที่ทำการไปอยู่ ณ อาคารเรียนรวมบัณฑิตวิทยาลัย จนเมื่อการก่อสร้างอาคารของสถาบันฯ แล้วเสร็จ จึงได้ย้ายที่ทำการมาอยู่ ณ อาคารภาษาและวัฒนธรรมสยามบรมราชกุมารี ตำบลศาลายา อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม ในปลายปีพุทธศักราช 2542 นอกจากอาคารดังกล่าวแล้ว สถาบันฯ ยังมีอาคารเรือนไทย (ระเบียบ คุณะเกษม) ซึ่งใช้เป็นสถานที่สำหรับจัดกิจกรรมทำนุบำรุง ศิลปวัฒนธรรมและกิจกรรมอื่นๆ

นับตั้งแต่สถาบันฯ ได้รับการสถาปนาขึ้นในปีพุทธศักราช 2524 มีผู้ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการตามลำดับดังนี้

พ.ศ. 2524-2531	ศาสตราจารย์ ดร.คุณหญิงสุริยา รัตนกุล
พ.ศ. 2531-2536	ศาสตราจารย์นายแพทย์ พูนพิศ อมาตยกุล
พ.ศ. 2536-2544	ศาสตราจารย์ ดร.คุณหญิงสุริยา รัตนกุล
พ.ศ. 2544-ปัจจุบัน	รองศาสตราจารย์ ดร.สุวิไล เปรมศรีรัตน์

(Organization Chart)

คณะกรรมการบริหาร

1. รองศาสตราจารย์สุวิไล เปรมศรีรัตน์ (ผู้อำนวยการสถาบันฯ)	ประธานกรรมการ
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ดวงพร คำณูวัฒน์ (รองผู้อำนวยการสถาบันฯ)	กรรมการ
3. รองศาสตราจารย์โสภณา ศรีจำปา (ผู้แทนคณาจารย์)	กรรมการ
4. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ชัชวราภรณ์ วรรณดี (ผู้แทนคณาจารย์)	กรรมการ
5. นายวีระพงศ์ มีสถาน (ผู้แทนนักวิจัย)	กรรมการ
6. นางสมใจ ดำรงสกุล (ผู้แทนนักวิจัย)	กรรมการ
7. นายหรินทร์ กลิ่นนรินทร์ (เลขานุการสถาบันฯ)	กรรมการและเลขานุการ

ผู้บริหารสถาบันฯ ฝ่ายต่างๆ

1. รองศาสตราจารย์สุวิไล เปรมศรีรัตน์	ผู้อำนวยการ
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ดวงพร คำณูวัฒน์	รองผู้อำนวยการ
3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์เอี่ยม ทองดี	รองผู้อำนวยการฝ่ายบริหาร
4. รองศาสตราจารย์เสาวภา พรศิริพงษ์	รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการและวิจัย
5. ผู้ช่วยศาสตราจารย์อภิญญา บัวสรวง	รองผู้อำนวยการฝ่ายบริการวิชาการและกิจกรรมพิเศษ
6. ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุขุมาวดี ขำหิรัญ	รองผู้อำนวยการฝ่ายการต่างประเทศ

ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตรต่างๆ

1. รองศาสตราจารย์โสภณา ศรีจำปา	ประธานหลักสูตรศิลปศาสตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต
(สาขาวิชาภาษาศาสตร์)
2. รองศาสตราจารย์อมร ทวีศักดิ์	ประธานหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
(สาขาวิชาภาษาศาสตร์)
3. อาจารย์พรทิพย์ อुकุรัตน์	ประธานหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
(สาขาวิชาวัฒนธรรมศึกษา)
4. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ยงยุทธ บุราสิทธิ์	ประธานหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
(สาขาวิชาภาษาและวัฒนธรรมเพื่อการสื่อสารและการพัฒนา)
5. ผู้ช่วยศาสตราจารย์เอี่ยม ทองดี	ประธานหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
(สาขาวิชาพัฒนาชนบทศึกษา)

การดำเนินงานของ สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท

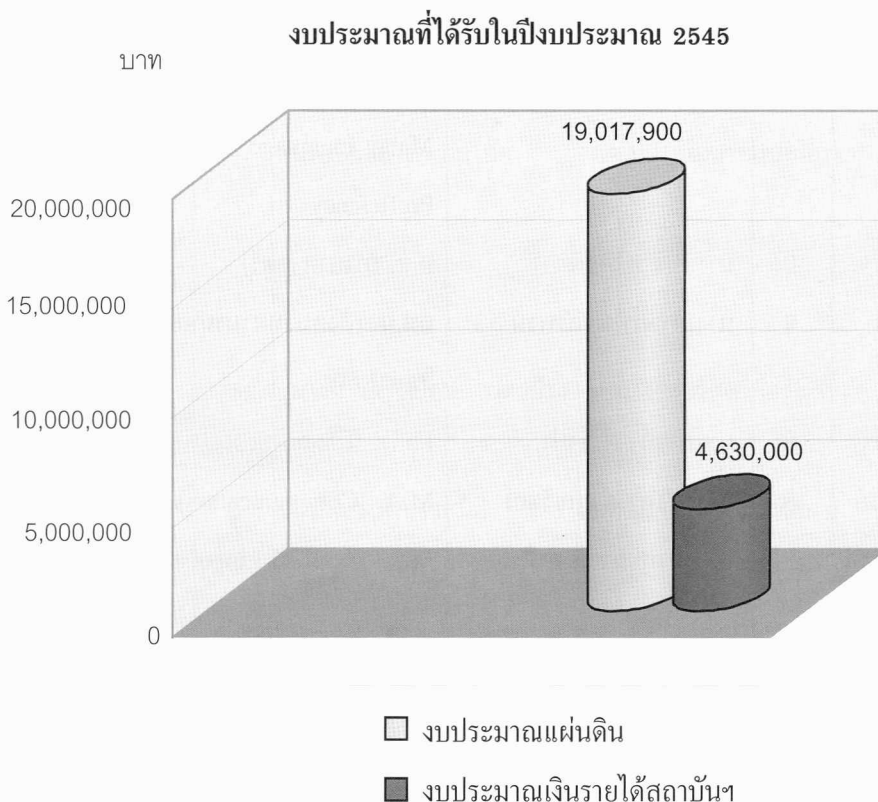
การดำเนินงานของสถาบันฯ นับตั้งแต่เริ่มต้นเป็นโครงการศูนย์ศึกษาภาษาและวัฒนธรรมเอเชียอาคเนย์จนถึงปัจจุบัน มีผลงานตลอดจนกิจกรรมต่างๆ จำนวนมาก ทั้งนี้ด้วยความร่วมมือร่วมใจของคณาจารย์และบุคลากรทุกฝ่ายของสถาบันฯ จึงทำให้ผลงานต่างๆ ของสถาบันฯ เป็นที่ยอมรับในแวดวงวิชาการทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ ผลการดำเนินงานของสถาบันฯ ในแต่ละด้าน สามารถสรุปได้ดังนี้

1. การบริหารจัดการ

สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท มหาวิทยาลัยมหิดล ดำเนินการตามข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหิดลว่าด้วยการดำเนินงานในสถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท พ.ศ. 2531 โดยมีคณะกรรมการนโยบายของสถาบันฯ ซึ่งมีอธิการบดีเป็นประธานกรรมการ ทำหน้าที่วางนโยบายและแผนสถาบันฯ ให้สอดคล้องกับนโยบายของมหาวิทยาลัย และมีคณะกรรมการบริหารสถาบันฯ ซึ่งมีผู้อำนวยการสถาบันฯ เป็นประธานกรรมการ ทำหน้าที่ดำเนินงานตามนโยบายและงานที่คณะกรรมการนโยบายกำหนด และหน้าที่อื่นๆ ตามที่กำหนดไว้ในข้อบังคับดังกล่าว

การบริหารจัดการของสถาบันฯ ประกอบด้วยการจัดการด้านงบประมาณและบุคลากร รายละเอียดด้านบุคลากรจะแยกเป็นจำนวนบุคลากรทั้งหมดของสถาบันฯ คุณวุฒิสูงสุดของคณาจารย์ประจำ สัดส่วนของคุณวุฒิสูงสุดของคณาจารย์ประจำและนักวิจัย สัดส่วนของผู้ดำรงตำแหน่งทางวิชาการ ดังนี้

1.1 งบประมาณ

1.2 บุคลากร

1.2.1 สรุปจำนวนบุคลากรของสถาบันฯ ประจำปี 2545

	ข้าราชการ	พนักงานมหาวิทยาลัย	ลูกจ้างประจำ	ลูกจ้างชั่วคราว	รวม (คน)
อาจารย์	24	4	0	0	28
นักวิจัย/เจ้าหน้าที่วิจัย	6	2	0	3	11
บุคลากรฝ่ายสนับสนุนวิชาการ	20	4	14	3	41
รวม	50	10	14	6	80

1.2.2 คุณวุฒิสูงสุดของคณาจารย์ประจำ

ที่	ตำแหน่ง	ระดับ	ชื่อ - สกุล	คุณวุฒิสูงสุด	หมายเหตุ
1	ศาสตราจารย์	10	คุณหญิงสุรียา รัตนกุล	Doctorat de l'Universite de Paris (Sorbonne)	
2	ศาสตราจารย์	10	นางสมทรง บุรุษพัฒน์	Ph.D. (Humanities in Linguistics)	
3	รองศาสตราจารย์	9	นางสาวสุวิไล เปรมศรีรัตน์	Ph.D. (Linguistics)	
4	รองศาสตราจารย์	9	นางสุจิตลักษณ์ ดีผดุง	Ph.D. (in Linguistics)	
5	รองศาสตราจารย์	9	นางพิศมัย อยู่โพธิ์	Ph.D. (Linguistics), Advanced Diploma in Malay Language Proficiency	
6	รองศาสตราจารย์	9	นางอมร ทวีศักดิ์	อ.ด. (ภาษาศาสตร์)	
7	รองศาสตราจารย์	9	นางเสาวภา พรสิริพงษ์	สม.ม. (สังคมวิทยามานุษยวิทยา)	กำลังศึกษาระดับปริญญาเอก
8	รองศาสตราจารย์	8	นางโสภณา ศรีจำปา	Ph.D. (Linguistics)	
9	ผู้ช่วยศาสตราจารย์	8	นางดวงพร คำณูวัฒน์	M.A. (Communications)	
10	ผู้ช่วยศาสตราจารย์	8	นางสาวสุชมาวดี ขำหิรัญ	M.A. (Applied Linguistics), Adv. Dip. (Applied Linguistics)	
11	ผู้ช่วยศาสตราจารย์	8	นางสาวอภิญญา บัวสรวง	M.A. (Curriculum and Instruction)	

ที่	ตำแหน่ง	ระดับ	ชื่อ - สกุล	คุณวุฒิสูงสุด	หมายเหตุ
12	ผู้ช่วยศาสตราจารย์	8	นางสาววชิราภรณ์ วรรณดี	อ.ม. (บาลี-สันสกฤต)	
13	ผู้ช่วยศาสตราจารย์	8	นายเอี่ยม ทองดี	ศศ.ม. (ภาษาศาสตร์)	
14	ผู้ช่วยศาสตราจารย์	8	นายยงยุทธ บุราลสิทธิ์	ศศ.ม. (สังคมวิทยาการพัฒนา)	
15	อาจารย์	7	นางสาวภัททียา ยิมเรวัต	Docteur de l'EHESS (Social Anthropology and Ethnology)	
16	อาจารย์	7	นางพรทิพย์ อุกุรัตน์	ศศ.ม. (มานุษยวิทยา)	
17	อาจารย์	7	นายอนันต์ สบถุภษ์	กศ.ม. (การอุดมศึกษา)	
18	อาจารย์	7	นายโสพล ศิริไสย์	ศศ.ม. (ภาษาศาสตร์)	กำลังศึกษาระดับ ปริญญาเอก
19	อาจารย์	6	นายสุทพร รัตนกุล	M.A.(Teaching as a Second Language)	
20	อาจารย์	6	นายนรเศรษฐ์ พิสิฐพันธ์	Ph.D. (Linguistics)	
21	อาจารย์	*	นางกฤตยา อกนิษฐ์	ศศ.ม. (ภาษาและวัฒนธรรม เพื่อการสื่อสารและการพัฒนา)	*พนักงาน มหาวิทยาลัย
22	อาจารย์*	*	นางสาวอัญชลี ชัยวรพร	M.A. (Film Studies)	*พนักงาน มหาวิทยาลัย
23	อาจารย์*	*	นางสาวเรณู เหมือนจันทร์เชย	ศศ.ม. (พัฒนาชนบทศึกษา)	*พนักงาน มหาวิทยาลัย
24	อาจารย์*	*	นายชิตชยางค์ ยมาภัย	ศศ.ม. (พัฒนาชนบทศึกษา)	*พนักงาน มหาวิทยาลัย กำลังศึกษาปริญญาเอก สาขาพัฒนศึกษา
25	อาจารย์	5	นางสาวกรรณิการ์ สาตรปรง	อ.ม. (ประวัติศาสตร์)	กำลังศึกษาปริญญาเอก (ภาษาอินโดนีเซีย)
26	อาจารย์	5	นายณรงค์ อาจสมิติ	ศศ.ม. (วัฒนธรรมศึกษา)	กำลังศึกษาปริญญาเอก (ภาษาเวียดนาม)
27	อาจารย์	4	นางสาวปัทมา พัฒนพงษ์	ศศ.ม. (ภาษาศาสตร์)	กำลังศึกษาปริญญาเอก (ภาษาศาสตร์ประยุกต์)
28	อาจารย์	3	นางสาวสุมิตรา สุรัตน์เดชา	ศศ.บ. (ภาษาอังกฤษ)	กำลังศึกษาปริญญาเอก (ภาษาศาสตร์)

1.2.3 สัดส่วนของคณาจารย์สูงสุดของอาจารย์ประจำ และนักวิจัย

คณาจารย์สูงสุด	จำนวน (คน)	คิดเป็นร้อยละ
อาจารย์	28	100
- ปรินซิพัล	9	32.14
- ปรินซิพัลโท	19*	67.86
นักวิจัย	7	100
- ปรินซิพัล	1	14.29
- ปรินซิพัลโท	6*	85.71

1.2.4 สัดส่วนผู้ดำรงตำแหน่งทางวิชาการ

ตำแหน่งทางวิชาการ	จำนวน (คน)	คิดเป็นร้อยละ
ศาสตราจารย์	2	7.14
รองศาสตราจารย์	6	21.43
ผู้ช่วยศาสตราจารย์	6	21.43
อาจารย์	14	50.00
รวม	28	100.00

1.2.5 อาจารย์ชาวต่างประเทศ

1. DR. MEGAN SINNOTT
2. MRS. MAY MYAT KHAING

1.2.6 การพัฒนาบุคลากร

อาจารย์และนักวิจัยของสถาบันฯ ส่วนหนึ่งอยู่ระหว่างการศึกษาคือในระดับปรินซิพัล โดยได้รับทุนสนับสนุนจากแหล่งทุนต่างๆ รายละเอียดดังนี้

แหล่งทุน	จำนวนบุคลากรที่กำลังศึกษาต่อในระดับปรินซิพัล
ทบวงมหาวิทยาลัย	
- ทุนพัฒนาอาจารย์	
- อาจารย์/นักวิจัย	2
- ทุนพัฒนาอาจารย์สาขาขาดแคลน	
- อาจารย์	5
- นักวิจัย	1
ทุนส่วนตัว	
- อาจารย์	1
รวม	9

สถาบันฯ สนับสนุนให้บุคลากรทุกสายงานได้พัฒนาความรู้ ความสามารถ และมีโอกาสในการเข้าประชุม สัมมนา และฝึกอบรมโดยสม่ำเสมอและทั่วถึงกัน เพื่อให้ นำประสบการณ์ ความรู้ที่ได้จากการประชุม อบรมด้านต่างๆ มาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานต่อไป

ประเภทบุคลากร	ประเภทการไป (ครั้ง)	
	ประชุม/สัมมนา	อบรม
อาจารย์	23	2
นักวิจัย-เจ้าหน้าที่วิจัย	3	-
เจ้าหน้าที่สำนักงาน	-	8
รวม	26	10

2. การวิจัย

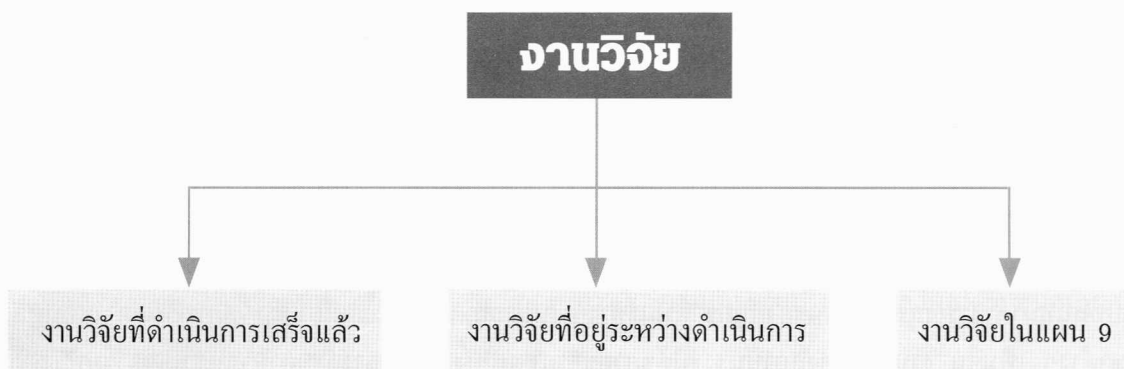
ด้านการวิจัย

งานวิจัยเป็นภารกิจหลักของสถาบันฯที่มีความสำคัญ ในระยะแรกสถาบันฯ ได้เน้นการวิจัยทางด้านภาษาและวัฒนธรรมที่สัมพันธ์กับการพัฒนาประเทศ เมื่อได้องค์ความรู้ระดับหนึ่ง จึงเปิดดำเนินการด้านการเรียนการสอน เพื่อผลิตนักวิจัยที่มีความรู้ความสามารถทางด้านภาษาและวัฒนธรรม ในระยะต่อมา งานวิจัยของสถาบันฯ จึงดำเนินไปในลักษณะที่ทั้งสอดคล้องกับการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรทั้ง 4 สาขาวิชาของสถาบันฯ และสอดคล้องกับปัญหาของประเทศ ในระยะที่สถาบันฯ ยังจัดการเรียนการสอนสาขาวิชาภาษาศาสตร์เพียงหลักสูตรเดียว สถาบันฯ ได้ผลิตงานวิจัยพื้นฐานภาษาศาสตร์จำนวนมาก โดยเฉพาะที่เกี่ยวกับการวิเคราะห์โครงสร้างภาษา ทั้งระดับเสียง คำ ไวยากรณ์ การจัดทำพจนานุกรม รวมทั้งบทสนทนาสาธารณสุขเบื้องต้นของกลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆ ในประเทศไทย และเมื่อมีการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรสาขาวิชาต่างๆ เพิ่มขึ้น งานวิจัยของสถาบันฯ ก็ได้ขยายขอบเขตเป็นงานวิจัยทางด้านภาษาและวัฒนธรรมที่มุ่งศึกษาถึงวิถีชีวิตของกลุ่มคนต่างๆ ลักษณะของทุนทางสังคม วัฒนธรรม และการนำไปประยุกต์ในการแก้ปัญหาวิกฤตทางเศรษฐกิจของประเทศ ควบคู่ไปกับงานทางด้านภาษาศาสตร์ โดยยังส่งเสริมให้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับกลุ่มชาติพันธุ์ และได้ขยายขอบเขตการศึกษาให้ครอบคลุมกลุ่มชาติพันธุ์ในประเทศไทย ประเทศเพื่อนบ้าน และประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อสร้างความรู้และความเข้าใจอันดีระหว่างคนไทยและกลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆ ลดช่องว่างระหว่างผู้คนที่อยู่ต่างถิ่นต่างวัฒนธรรม เป็นผลงานที่เป็นประโยชน์และสนับสนุนงานด้านสันติภาพ ความสงบสุข และพัฒนาคุณภาพชีวิตของกลุ่มชนต่างๆ ในประเทศ และเสริมสร้างความสัมพันธ์กับมิตรประเทศเพื่อนบ้าน ดังพอจะสรุปภาพรวมงานวิจัยของสถาบันฯ ได้ดังนี้

งานวิจัยเกี่ยวกับกลุ่มชาติพันธุ์ประเทศไทย มีผลงานวิจัยมากกว่า 300 เรื่อง ทั้งที่เป็นผลงานอาจารย์ นักวิจัย และวิทยานิพนธ์ของนักศึกษา นอกเหนือจากการศึกษาภาษาของกลุ่มชาติพันธุ์และการทำพจนานุกรมภาษาต่างๆ ยังมีงานวิจัยชุดสารานุกรมกลุ่มชาติพันธุ์ในประเทศไทย งานวิจัยโลกทัศน์ของกลุ่มชาติพันธุ์ในประเทศไทย งานแผนที่ภาษาของกลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆ ในประเทศไทย ประกอบด้วยฐานข้อมูลระดับประเทศ และการผลิตแผนที่ด้วย GIS การศึกษาฟื้นฟูภาษาและวัฒนธรรมในภาวะวิกฤต เป็นต้น

งานวิจัยเกี่ยวกับประเทศเพื่อนบ้านในภูมิภาคเอเชียอาคเนย์และประเทศจีน มีผลงานการวิจัยมากกว่า 60 ชิ้น เช่น งานวิจัยในโครงการเอเชียอาคเนย์ศึกษา มีการศึกษาวิจัยภาษาและวัฒนธรรมประเทศเพื่อนบ้าน ได้แก่ เวียดนาม เขมร ลาว พม่า มาเลเซีย และรวมไปถึงกลุ่มชาติพันธุ์ในประเทศเหล่านั้น เช่น โครงการขมุศึกษาในเอเชียอาคเนย์ ซึ่งเป็นการศึกษาภาษาขมุถิ่นในประเทศต่างๆ และจัดทำเป็นชุดศัพท์พจนานุกรมและพจนานุกรมจำนวน 5 เล่ม ฯลฯ นอกจากนี้ยังได้ศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ไทในประเทศจีน และได้จัดพิมพ์พจนานุกรมเผยแพร่คือ กัม-จีน-ไทย-อังกฤษ บูเยย-จีน-ไทย-อังกฤษ และสุย-จีน-ไทย-อังกฤษ เป็นต้น

งานวิจัยเกี่ยวกับภาษา วัฒนธรรม และการพัฒนา เป็นการศึกษาวิจัยในส่วนที่เกี่ยวข้องกับสังคมวัฒนธรรม วิถีชีวิตความเป็นอยู่ ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการดูแลสุขภาพของกลุ่มชนต่างๆ รวมไปถึงงานวิจัยเกี่ยวกับมานุษยวิทยา การดนตรีและการละเล่นพื้นบ้าน งานวิจัยทางด้านพิพิธภัณฑสถานวิทยาวังวัฒนธรรม วิถีวิทยาต่างๆ ทางด้านพิพิธภัณฑศึกษา การจัดทำโครงการวางแผนจัดการอนุรักษ์และปรับปรุงสภาพแวดล้อมเมืองเก่าสงขลา เชียงใหม่ และงานวิจัยเกี่ยวกับ วัฒนธรรมข้าว เป็นต้น ผลงานวิจัยเกี่ยวกับสังคมไทยที่บุคลากรของสถาบันฯ กำลังดำเนินงานอยู่ ได้แก่ การวิจัยการเขียนอ่านภาษาไทยด้วยวิธีการทางภาษาศาสตร์ การศึกษาประวัติศาสตร์ท้องถิ่นชุมชนลุ่มน้ำนครชัยศรี การศึกษาพัฒนาการ พุทธศาสนา และศาสนาอิสลามบริเวณรอบทะเลสาบสงขลา การรวบรวมองค์ความรู้ด้านภาษาและวัฒนธรรมของจังหวัด กาญจนบุรี การศึกษารูปแบบการท่องเที่ยวที่พึงประสงค์ของประชาชนจังหวัดกาญจนบุรี การป้องกันและควบคุมโรคอุจจาระร่วงอย่างแรงโดยชุมชน: กรณีศึกษาจังหวัดระนอง การพัฒนาประชาคมท้องถิ่น กรณีศึกษา ตำบลห้วยเขียง อำเภอทองผาภูมิ จังหวัดกาญจนบุรี เป็นต้น

2.1 งานวิจัยที่ดำเนินการเสร็จแล้วในปีงบประมาณ 2545 จำนวน 12 โครงการ

1. **โลกทัศน์ของกลุ่มชาติพันธุ์ในประเทศไทย: นิทานไทยไซ่ง**
 ผู้วิจัย: อาจารย์เรณู เหมือนจันทร์เชย
 แหล่งทุน: งบประมาณแผ่นดิน
2. **สารานุกรมกลุ่มชาติพันธุ์ในประเทศไทย: ผู้ไทย**
 ผู้วิจัย: นางสมใจ ดำรงสกุล
 แหล่งทุน: งบประมาณแผ่นดิน

3. *โลกทัศน์การดูแลสุขภาพและความเจ็บป่วยของชาวจีนฮกเกี้ยน*
ผู้วิจัย: นางสาวขวัญจิต ศศิวงศาโรจน์
แหล่งทุน: งบประมาณแผ่นดิน
4. *ความคิดเห็นของชุมชนต่อบทบาทส่งเสริมสุขภาพของอบต.*
ผู้วิจัย: ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดวงพร คำคุณวัฒน์ และนางสาวนิยะนันท์ ลำเภากเงิน
แหล่งทุน: กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข
5. *การพัฒนารูปแบบการป้องกันและควบคุมโรคอุจจาระร่วงอย่างแรงโดยชุมชน*
ผู้วิจัย: รองศาสตราจารย์ เสาวภา พรสิริพงษ์ อาจารย์พรทิพย์ อุดคุฏ์รัตน์ และนางสาวขวัญจิต ศศิวงศาโรจน์
แหล่งทุน: กรมควบคุมโรคติดต่อ กระทรวงสาธารณสุข
6. *การพัฒนาหอกระจายข่าวสารเพื่อสนองต่อความต้องการของชุมชน*
ผู้วิจัย: ผู้ช่วยศาสตราจารย์ดวงพร คำคุณวัฒน์ และคณะ
แหล่งทุน: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)
7. *รูปแบบการท่องเที่ยวที่พึงประสงค์ของประชาชนจังหวัดกาญจนบุรี*
ผู้วิจัย: ผู้ช่วยศาสตราจารย์ดวงพร คำคุณวัฒน์ และนางสมใจ ดำรงสกุล
แหล่งทุน: ทุนอุดหนุนการวิจัย มหาวิทยาลัยมหิดล
8. *โครงการวิจัยแผนที่ภาษาของกลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆในประเทศไทย*
ผู้วิจัย: รองศาสตราจารย์ ดร. สุวิไล เปรมศรีรัตน์ และคณะ
แหล่งทุน: สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ
9. *โครงการวิจัยภาษาขมุในเอเชียอาคเนย์ The Thesaurus and Dictionary Series of Khmu Dialects in Southeast Asia*
ผู้วิจัย: รองศาสตราจารย์ ดร. สุวิไล เปรมศรีรัตน์ และคณะ
แหล่งทุน: SEASREP
10. *พัฒนาการของพุทธศาสนาและศาสนาอิสลามในบริเวณลุ่มทะเลสาบสงขลา ระหว่างพ.ศ. 2442-2542*
ผู้วิจัย: ผู้ช่วยศาสตราจารย์เอี่ยม ทองดี และคณะ
แหล่งทุน: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)
11. *Is it true that there are more than ten varieties of Malay dialects in Thailand?*
ผู้วิจัย: รองศาสตราจารย์ ดร. อมร ทวีศักดิ์
แหล่งทุน: ทุนวิจัยส่วนตัว
12. *ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับบทบาทด้านการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาของมหาวิทยาลัยมหิดล กาญจนบุรี*
ผู้วิจัย: ผู้ช่วยศาสตราจารย์วชิราภรณ์ วรรณดี และนายธนายุทธ ธนธิต
แหล่งทุน: เงินรายได้มหาวิทยาลัย

2.2งานวิจัยที่อยู่ระหว่างดำเนินการในปีงบประมาณ 2545 จำนวน 15 โครงการ

1. *พจนานุกรมภาษาฮาล(หลี่)- ไทย-อังกฤษ-จีน (โครงการต่อเนื่อง 3 ปี)*
ผู้วิจัย: ศ. ดร.คุณหญิงสุริยา รัตนกุล และศ. ดร. สมทรง บุรุษพัฒน์
แหล่งทุน: งบประมาณแผ่นดิน

2. การขอร้องและการปฏิเสธคำขอร้องในภาษาไทย (โครงการต่อเนื่อง 2 ปี)
ผู้วิจัย: รองศาสตราจารย์ สุจิตต์ลักษณ์ ดีผดุงและคณะ
แหล่งทุน: งบประมาณแผ่นดิน
3. ภาษาและวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ไทในเวียดนาม (โครงการต่อเนื่อง 4 ปี)
ผู้วิจัย: รองศาสตราจารย์ โสภนา ศรีจำปา
แหล่งทุน: งบประมาณแผ่นดิน
4. การศึกษาภาษาเวียดนามถิ่นเหนือ กลาง ใต้ ในประเทศเวียดนาม: การแปลศัพท์และเสียง (โครงการต่อเนื่อง 4 ปี)
ผู้วิจัย: รองศาสตราจารย์ โสภนา ศรีจำปา
แหล่งทุน: งบประมาณแผ่นดิน
5. วิถีชีวิตชาวพม่า...มองผ่านจากคำศัพท์ด้านสังคมและวัฒนธรรม
ผู้วิจัย: นางสาวประภาศรี ดำสอาด และนางมยุรี ถาวรพัฒน์
แหล่งทุน: งบประมาณแผ่นดิน
6. การศึกษาประวัติศาสตร์ท้องถิ่นลุ่มน้ำนครชัยศรี: เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม พลวัต และการทำลาย (โครงการต่อเนื่อง 2 ปี)
ผู้วิจัย: รองศาสตราจารย์ เสาวภา พรสิริพงษ์ และคณะ
แหล่งทุน: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย(สกว.)
7. ภาษาและวัฒนธรรมในภาวะวิกฤต* (ระยะที่ 1)
ผู้วิจัย: รองศาสตราจารย์ สุวิไล เปรมศรีรัตน์ และคณะ
แหล่งทุน: งบประมาณแผ่นดินและ Japan Foundation (Asia Centre)
8. การศึกษาการเปลี่ยนแปลง การดำรงอยู่ และการพลิกฟื้นวัฒนธรรมชุมชนลุ่มน้ำท่าจีน - แม่กลอง*
ผู้วิจัย: ผู้ช่วยศาสตราจารย์อภิญา บัวสรวง
แหล่งทุน: งบประมาณรายได้มหาวิทยาลัยมหิดล
9. การพัฒนาแนวทางในการป้องกันและควบคุมโรคโดย อบต. จังหวัดเชียงใหม่
ผู้วิจัย: รองศาสตราจารย์เสาวภา พรสิริพงษ์ อาจารย์พรทิพย์ อุศุภรัตน์ และนางสาวขวัญจิต ศศิวงศาโรจน์
แหล่งทุน: กรมควบคุมโรคติดต่อ กระทรวงสาธารณสุข
10. ทูตทางสังคมด้านความเชื่อกับการพัฒนาท้องถิ่น: กรณีศึกษาความเชื่อของประชาชนที่มีต่อหลวงพ่อวัดไร่ขิง
ผู้วิจัย: อาจารย์เรณู เหมือนจันทร์เชย
แหล่งทุน: เงินรายได้มหาวิทยาลัย
11. ชุมชนมอญบ้านวังกะ อำเภอลำลูกเกด จังหวัดกาญจนบุรี: ความเป็นมา และการปรับเปลี่ยน
ผู้วิจัย: รองศาสตราจารย์สุจิตต์ลักษณ์ ดีผดุง และนางสาวประภาศรี ดำสอาด
แหล่งทุน: สภาวิจัยแห่งชาติ
12. พัฒนาการของดนตรีไทย: บ้าน-วัด-วัง
ผู้วิจัย: ผู้ช่วยศาสตราจารย์ชिरาภรณ์ วรรณดี และอาจารย์อนันต์ สบถุกษ์
แหล่งทุน: เงินอุดหนุนการวิจัยของสถาบันฯ
13. พจนานุกรมสุย-จีน-ไทย-อังกฤษ
ผู้วิจัย: ศาสตราจารย์สมทรง บุรุษพัฒน์
แหล่งทุน: เงินงบประมาณแผ่นดิน

14. การสร้างเครือข่ายองค์กรชุมชน

ผู้วิจัย: ผู้ช่วยศาสตราจารย์ยงยุทธ บุราสิทธิ์

แหล่งทุน: Aus Aid

15. โครงการวิจัยร่วม *Intercontinental Dictionary Series*

ผู้ประสานงานวิจัย: รองศาสตราจารย์สุวิไล เปรมศรีรัตน์

ผู้ดำเนินการวิจัย: อาจารย์ นักวิจัย และนักศึกษาของสถาบันฯ

แหล่งทุน: Santa Fe Institute's Evolution of Human Languages Project & The Max Plank Institute for Evolutionary Anthropology, Leipzig, Germany

2.3ทิศทางการทำงานวิจัยในแผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษา ฉบับที่ 9

1. ชุดโครงการวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต*
2. ชุดโครงการวิจัยเพื่อศึกษาและวิจัยภาษาและวัฒนธรรมในภาวะวิกฤต*
3. ชุดโครงการพัฒนาฐานข้อมูลภาษาชาติพันธุ์และระบบสารสนเทศ เพื่อเป็นเครื่องมือในการศึกษาและวิจัยภาษาและวัฒนธรรม*
4. โครงการวิจัยด้านการเปลี่ยนแปลง การธำรงอยู่ และการพลิกฟื้นภาษาและวัฒนธรรมของชุมชนต่างๆ*
5. พลังทางภาษาและวัฒนธรรมท้องถิ่นเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนของชาวจังหวัดสุพรรณบุรี

หมายเหตุ * เป็นโครงการที่ประกอบด้วยชุดโครงการย่อยหลายโครงการ และมีผู้ร่วมวิจัยหลายคน

2.4การนำเสนองานวิจัยในที่ประชุมวิชาการ

คณาจารย์และนักวิจัยของสถาบันฯ มีโอกาสนำเสนอผลงานวิจัยในที่ประชุมวิชาการทั้งในระดับนานาชาติและระดับประเทศอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งเป็นผลทำให้สถาบันฯ มีชื่อเสียงและเป็นที่ยอมรับของนักวิชาการทั่วไป

ในรอบปี 2545 คณาจารย์สถาบันฯ ได้นำเสนอผลงานวิจัยในที่ประชุมระดับนานาชาติเป็นจำนวนมาก ดังเช่น

- รศ.ดร. สุจิตต์ลักษณ์ ดีผดุง เสนอผลงานเรื่อง “Village Names in the Western Region of Thailand” ในการประชุมนานาชาติไทยศึกษาครั้งที่ 8 The 8th International Conference on Thai Studies, 9-12 มกราคม 2545
- รศ.ดร. โสภนา ศรีจำปา เสนอผลงานเรื่อง “A Close Look at Thai Proverbs through Vietnamese Culture” ในการประชุมนานาชาติไทยศึกษาครั้งที่ 8 The 8th International Conference on Thai Studies, 9-12 มกราคม 2545
- รองศาสตราจารย์อมร ทวีศักดิ์ เสนอผลงานเรื่อง “The Urak Lawoi People: Their Past and Future” ในการประชุมวิชาการนานาชาติ The First Inter-Dialogue Conference on Southern Thailand เมื่อวันที่ 12 - 16 มิถุนายน 2545
- รองศาสตราจารย์โสภนา ศรีจำปา เสนอผลงานเรื่อง “Politeness Strategies in Vietnamese Language” เมื่อวันที่ 1 - 2 กรกฎาคม 2545
- รองศาสตราจารย์สุวิไล เปรมศรีรัตน์ เสนอผลงานเรื่อง “Language Endangerment and Language Revitalization: A Case Study of Chong” และร่วมอภิปรายในหัวข้อ “Speakers/Community vs. Linguists” ในการประชุมวิชาการ Endangered Languages of the Pacific Rim ณ ประเทศญี่ปุ่น
- รองศาสตราจารย์อมร ทวีศักดิ์ เสนอผลงานเรื่อง “Is its true that there are more than ten varieties of

malay dialects in Thailand? ” ในการประชุมวิชาการเรื่อง The 11th International Conference on Methods in Dialectology ณ ประเทศฟินแลนด์

- อาจารย์ ดร.ภัททิยา ยิมเรวัต ประชุมและสร้างเครือข่ายในการประชุมวิชาการ Southeast Asian Linguistics Conference ณ ประเทศสหรัฐอเมริกา

รวมทั้งสถาบันฯ สนับสนุนให้คณาจารย์และนักวิจัยนำเสนองานวิชาการในที่ประชุมระดับประเทศ ซึ่งในรอบปีที่ผ่านมาในโอกาสคล้ายวันสถาปนาสถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท เมื่อวันที่ 29 กรกฎาคม พ.ศ. 2545 สถาบันฯ ได้จัดประชุมวิชาการประจำปีเพื่อเปิดเวทีให้คณาจารย์ นักวิจัย และเจ้าหน้าที่ของสถาบันฯ ได้นำเสนอผลงานวิจัย รายงานความก้าวหน้าในการวิจัยในรอบปีที่ผ่านมา ทั้งด้านภาษา วัฒนธรรม และการพัฒนาที่มีคุณค่าต่อสังคม โดยมีผู้เสนองานวิจัยรวม 12 เรื่อง ผู้วิจัยทั้งสิ้น 19 คน มีรายละเอียดดังนี้คือ

1. *โครงการศึกษาและฟื้นฟูภาษาและวัฒนธรรมในภาวะวิกฤต: กรณีการฟื้นฟูภาษาของจังหวัดจันทบุรี*
โดย นายอิสระ ชูศรี นางมยุรี ถาวรพัฒน์ และ รองศาสตราจารย์ ดร.สุวิไล เปรมศรีรัตน์
2. *การพัฒนางานหอกระจายข่าวสารเพื่อสนองต่อความต้องการของชุมชน*
โดย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ดวงพร คำคุณวัฒน์
3. *รูปแบบการท่องเที่ยวที่พึงประสงค์ของประชาคมจังหวัดกาญจนบุรี*
โดย นางสมใจ ดำรงสกุล
4. *โครงการศึกษาประวัติศาสตร์วัฒนธรรมท้องถิ่นภาคกลางชุมชนลุ่มน้ำนครชัยศรี: พัฒนาการทางประวัติศาสตร์ เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม พลวัต และการทำทนาย*
โดย รองศาสตราจารย์ เสาวภา พรสิริพงษ์
5. *การสร้างเครือข่ายองค์กรชุมชน*
โดย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ยงยุทธ บุราสิทธิ์
6. *การเปลี่ยนแปลง การดำรงอยู่ และการพลิกฟื้นวัฒนธรรมชุมชนลุ่มแม่น้ำท่าจีน-แม่กลอง*
โดย อาจารย์พรทิพย์ อุดุภรณ์ นาวาเอกวิชิตพร นครวงศ์สว่าง อาจารย์ศรินทร์ย์ สมันตรัฐ ผู้ช่วยศาสตราจารย์อภิญา บัวสรวง
7. *วัฒนธรรมไทขาว*
โดย ดร.ลักขณา ดาวรัตน์หงษ์
8. *ภาษาและวัฒนธรรมของชาวเล*
โดย รองศาสตราจารย์ ดร.อมร ทวีศักดิ์
9. *พัฒนาการของดนตรีไทย: บ้าน-วัด-วัง*
โดย ผู้ช่วยศาสตราจารย์วิจิตรภรณ์ วรรณดี และอาจารย์อนันต์ สบฤกษ์
10. *ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความต้องการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตภูมิภาคตะวันตก*
โดย นายธนาบุตร ธนิตติ และผู้ช่วยศาสตราจารย์วิจิตรภรณ์ วรรณดี
11. *สำนวนแสดงความรู้สึกในโอกาสต่างๆ ของชาวเวียงจันทน์*
โดย รองศาสตราจารย์ ดร.โสภณา ศรีจำปา
12. *ความหลากหลายทางชีวภาพ วัฒนธรรม กับการจัดระเบียบชุมชนชายแดน*
โดย อาจารย์โสฬส ศิริไสย และคณะ

3. การจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา

สถาบันฯ มีการดำเนินการจัดการเรียนการสอนทั้งสิ้น 5 หลักสูตร โดยแยกเป็นหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต 4 หลักสูตรคือ ภาษาศาสตร์ วัฒนธรรมศึกษา ภาษาและวัฒนธรรมเพื่อการสื่อสารและการพัฒนา และพัฒนาชนบทศึกษา ในส่วนของหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิตคือ ภาษาศาสตร์ 1 หลักสูตร ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาศาสตร์ เปิดดำเนินการครั้งแรกเมื่อปีพุทธศักราช 2519 นับเป็นหลักสูตรที่ศึกษาภาษาเอเชียอาคเนย์ในระดับมหาบัณฑิตหลักสูตรแรกในประเทศไทย เนื้อหาของหลักสูตรนี้ประกอบด้วย กระบวนวิชาทางภาษาศาสตร์ ภาคทฤษฎี และภาษาศาสตร์เอเชียอาคเนย์ จำแนกตามตระกูลภาษา ได้แก่ ตระกูลภาษาไทย ตระกูลภาษาออสโตรเอเชียติก (มอญ-เขมร) ตระกูลภาษาออสโตรเนเซียนหรือมาลาโย-โพลีนีเซียน และตระกูลภาษาทิเบต-พม่า เพื่อให้นักศึกษาได้ศึกษาภาษาต่างๆ ที่พูดในประเทศไทย เช่น ภาษาไทยท้องถิ่น ภาษาชาวไทยภูเขา ภาษาชาวเล ฯลฯ และภาษาของประเทศเพื่อนบ้าน เช่น ภาษาเขมร ภาษาพม่า ภาษาเวียดนาม ภาษามลายู ด้วยวิธีการทางภาษาศาสตร์ โดยฝึกวิเคราะห์โครงสร้างภาษา รวมทั้งได้ออกไปศึกษาชีวิตความเป็นอยู่ของชนกลุ่มต่างๆ ในพื้นที่จริงๆ

หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวัฒนธรรมศึกษา เปิดดำเนินการเมื่อปีพุทธศักราช 2532 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา ค้นคว้า และวิจัยทางด้านวัฒนธรรม ระบบความเชื่อ โลกทัศน์ และปรัชญาชีวิตที่เป็นส่วนหนึ่งของพฤติกรรม โดยมุ่งเน้นวัฒนธรรมเป็นแกนกลาง หลักสูตรนี้ประกอบด้วย 3 แขนงวิชา คือ แขนงวิชาวัฒนธรรมสาธารณสุข แขนงวิชาวัฒนธรรมการดนตรี และแขนงวิชาพิพิธภัณฑศึกษา

หลักสูตรศิลปศาสตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาภาษาศาสตร์ เปิดดำเนินการในปีพุทธศักราช 2534 เป็นการพัฒนาหลักสูตรภาษาศาสตร์ในแนวลึก ทั้งการศึกษา ค้นคว้าทฤษฎีภาษาศาสตร์เอเชียอาคเนย์ และการสร้างงานวิชาการ ภาษาศาสตร์ที่จะเป็นประโยชน์ต่อการศึกษา ค้นคว้าสาขาอื่นๆ ที่เกี่ยวกับภูมิภาคแห่งนี้ เช่น ประวัติศาสตร์ มานุษยวิทยา หรือโบราณคดี เป็นต้น

หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาและวัฒนธรรมเพื่อการสื่อสารและการพัฒนา เปิดดำเนินการในปีพุทธศักราช 2538 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อผลิตบุคลากรที่มีความรู้เกี่ยวกับการใช้ภาษา เข้าใจวัฒนธรรม และรู้หลักของการสื่อสาร เพื่อประโยชน์ในการสื่อความหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งพัฒนาศักยภาพของบุคลากรให้สามารถประยุกต์ความรู้ทางภาษา วัฒนธรรม และการสื่อสาร ซึ่งจะนำไปสู่ความก้าวหน้าในวิชาชีพของตน องค์กร และสังคมโดยรวม

หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนาชนบทศึกษา เปิดดำเนินการในปีพุทธศักราช 2538 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อผลิตมหาบัณฑิตที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในการศึกษาวิจัย และเชี่ยวชาญในกระบวนการวัฒนธรรม ลักษณะการใช้วัฒนธรรมเป็นเครื่องมือพัฒนา ควบคู่ไปกับการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่และวิชาการสาขาอื่นๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเหมาะสมกับบริบทต่างๆของชุมชน

3.1 นักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาปีการศึกษา 2545

รวมจำนวนทั้งสิ้น 49 คน เป็นชาย 14 คน หญิง 35 คน

3.2 จำนวนนักศึกษาในปีงบประมาณ 2545

หลักสูตร	จำนวนนักศึกษา (คน)		
	ชาย	หญิง	รวม
ระดับบัณฑิตศึกษา	44	116	160
1. ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาภาษาศาสตร์	5	10	15
2. ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต	39	106	145

หลักสูตร	จำนวนนักศึกษา (คน)		
	ชาย	หญิง	รวม
2.1 สาขาวิชาภาษาศาสตร์	3	29	32
2.2 สาขาวิชาวัฒนธรรมศึกษา	19	24	43
- แขนงวิชาวัฒนธรรมการดนตรี	10	6	16
- แขนงวิชาวัฒนธรรมสาธารณสุข	3	9	12
- แขนงวิชาพิพิธภัณฑ์ศึกษา	6	9	15
2.3 สาขาวิชาภาษาและวัฒนธรรมเพื่อการสื่อสารและการพัฒนา	4	34	38
2.4 สาขาวิชาพัฒนาชนบทศึกษา	13	19	32

3.3 คุณการศึกษา

นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาของสถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท มีความสามารถ คุณสมบัติ และผลงานดีเด่นเป็นที่ยอมรับ เห็นได้จากนักศึกษาที่ได้รับทุนการศึกษาและทุนอุดหนุนการทำวิทยานิพนธ์ประเภทต่างๆ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ทุนโครงการปริญญาเอกกาญจนาภิเษก (คปก.) จากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)

- นางสาวธณี เลิศเลื่อมใส นักศึกษาปริญญาเอก สาขาวิชาภาษาศาสตร์
- นายเกรียงไกร วัฒนาสวัสดิ์ นักศึกษาปริญญาเอก สาขาวิชาภาษาศาสตร์
- นางมยุรี ถาวรพัฒน์ นักศึกษาปริญญาเอก สาขาวิชาภาษาศาสตร์
- นายเฉลิมชัย ไชยชมภู นักศึกษาปริญญาเอก สาขาวิชาภาษาศาสตร์

ทุนโครงการผลิตและพัฒนาอาจารย์ (สาขาขาดแคลน) ทบวงมหาวิทยาลัย

- นางสาวสุภาพร คชรัตน์ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาภาษาและวัฒนธรรมเพื่อการสื่อสารและการพัฒนา
- นายอิสระ ชูศรี นักศึกษาปริญญาเอก สาขาวิชาภาษาศาสตร์
- นางสาวศิริเพ็ญ อังสิทธิพูนพร นักศึกษาปริญญาเอก สาขาวิชาภาษาศาสตร์
- นายยุทธพร นาคสุข นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาจารึกภาษาไทย

ทุนอุดหนุนและส่งเสริมการทำวิทยานิพนธ์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล

- นางสาวนันทิยา สุนทรปฏิภาค นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาภาษาและวัฒนธรรมเพื่อการสื่อสารและการพัฒนา

ทุนพัฒนาคณาจารย์บัณฑิตศึกษาและนักศึกษาระดับปริญญาเอกไปต่างประเทศ บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยมหิดล

- นางสาวณัฐริดา จักษุรักษ์ นักศึกษาปริญญาเอก สาขาวิชาภาษาศาสตร์

3.4 วิทยานิพนธ์ของนักศึกษาที่ได้รับการตีพิมพ์เผยแพร่ลงวารสารระดับนานาชาติ

- นางพรสวรรค์ พลอยแก้ว นักศึกษาปริญญาเอก สาขาวิชาภาษาศาสตร์ ปีการศึกษา 2544 ซึ่งเขียนบทความจากวิทยานิพนธ์เรื่อง “The Phonology of Samre” ลงวารสาร MON-KHMER STUDIES: A JOURNAL OF SOUTHEAST ASIAN LINGUISTICS AND LANGUAGES ได้รับการพิจารณาตีพิมพ์ใน Volume 31 YEAR 2001, P.15-27

3.5 การนำเสนอผลงานในที่ประชุมวิชาการ

1. นางสาวณัฐริดา จักษุรักษ์ เสนอผลงานเรื่อง “Stable Bilingualism and Language Survival: A Case

- Study of Black Tai” ในการประชุมนานาชาติเรื่อง Southeast Asian Linguistics Conference ณ ประเทศสหรัฐอเมริกา
2. นายเฉลิมชัย ไชยชมภู เสนอผลงานเรื่อง “Integrating Lanna Script into the Curriculum: A Proposal” ในการประชุมวิชาการระดับนานาชาติ เรื่องไทยศึกษาครั้งที่ 8 The 8th International Conference on Thai Studies ณ จังหวัดนครพนม ประเทศไทย
 3. นายอิสระ ชูศรี เสนอผลงานเรื่อง “Châak and Other Chong Place Name, Linguistic Remains of a Mon-Khmer People in Eastern Thailand” ในการประชุมวิชาการระดับนานาชาติ เรื่องไทยศึกษาครั้งที่ 8 The 8th International Conference on Thai Studies ณ จังหวัดนครพนม ประเทศไทย
 4. นางสาวสุนี คำवलศิลป์ เสนอผลงานเรื่อง “The Syntax of Endangered Language: A Case Study of Kasong” ในการประชุมวิชาการระดับนานาชาติ เรื่องไทยศึกษาครั้งที่ 8 The 8th International Conference on Thai Studies ณ จังหวัดนครพนม ประเทศไทย
 5. นางมยุรี ถาวรพัฒน์ เสนอผลงานเรื่อง “The Attitude of Gong Toward Their Own Language” ในการประชุมวิชาการระดับนานาชาติ เรื่องไทยศึกษาครั้งที่ 8 The 8th International Conference on Thai Studies ณ จังหวัดนครพนม ประเทศไทย

3.6 การฝึกภาคสนาม

การจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาด้านภาษา วัฒนธรรม และการพัฒนาชนบทของสถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท เป็นการศึกษาที่เน้นการทำวิจัย จึงมีความจำเป็นในการเรียนรู้สภาพพื้นที่ที่แท้จริง เพื่อเก็บข้อมูลทางวัฒนธรรม ภาษา การสื่อสาร ดนตรี ชาติพันธุ์ และการพัฒนาชนบท เช่น หลักสูตรศิลปศาสตร์มหบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนาชนบทศึกษา วิชา LCRU 600 ซึ่งเป็นวิชาวิจัยภาคสนาม จัดให้มีการออกศึกษาภาคสนาม นำนักศึกษาไปศึกษาวิธีวิจัยภาคสนาม เมื่อวันที่ 1 - 25 พฤษภาคม 2545 เพื่อการเรียนรู้สภาพชีวิตของผู้คนในหลายตำบลในจังหวัดนครปฐม ได้แก่ ตำบลไร่ชิ่ง ตำบลทรงคะนอง ตำบลหอมเกร็ด ตำบลบางกระทึก ตำบลคลองจินดา นอกจากนั้นทางหลักสูตรฯ ยังได้จัดกิจกรรมนักศึกษาที่น่าสนใจอีก คือ จัดงานอาศรมพัฒนาชนบทศึกษา เมื่อเดือนกรกฎาคม 2545 ซึ่งเป็นงานประจำปีอาศรมฯ เพื่อพบปะสังสรรค์ระหว่างนักศึกษาและอาจารย์ เป็นการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ปรึกษาหารือเกี่ยวกับปัญหาในการศึกษาและหาแนวทางในการแก้ปัญหาและในการทำกิจกรรมร่วมกันต่อไป

3.7 รายชื่อวิทยานิพนธ์/สารนิพนธ์ปีงบประมาณ 2545

ในปีงบประมาณ 2545 มีนักศึกษสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโทจำนวนทั้งสิ้น 49 คน ส่วนระดับปริญญาเอกยังไม่มีผู้สำเร็จการศึกษาในระบายนั้น ผู้สำเร็จการศึกษาในระยะเวลาดังกล่าวมีดังต่อไปนี้

ชื่อหลักสูตร	ชื่อ-นามสกุล	ชื่อวิทยานิพนธ์/สารนิพนธ์
ศศ.ม. (ภาษาศาสตร์)	1.นางสาวสุนี คำवलศิลป์ 4136582	Kasong Syntax: The Study at Danchumphon Sub-District, Borai District, Trat Province
	2.นางสาวปาลิตา คงสว่าง 4037796	Lexical Variations of Khmu Spoken by People of Different Age Groups at Ban Hintum, Banrai District, Uthaithani Province
	3.นางนิรมล จันทร์แย้ม 4037795	การศึกษาทัศนคติต่อภาษาและต่อผู้พูดภาษาถิ่นต่างๆ กรณีศึกษานักศึกษาสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล 4 วิทยาเขต
	4.นางสาววาสิณี มีเครือเอี่ยม 4036258	A Phonological and Lexicon Study in Food and Consumption of Vietnamese in Sukhaphiban Thabo Districts, Nongkhai Province

ชื่อหลักสูตร	ชื่อ-นามสกุล	ชื่อวิทยานิพนธ์/สารนิพนธ์
	5.นางสาวกิตินิ แสงสว่าง 4036257	A Linguistic Study of the Trading Business Names of the Chinese Thai's: A Case Study in Samphanthawoong District, Bangkok
	6.นางสาวรัตนา จันทร์เทาว์ 4236300	Code-Mixing between Central Thai and Northeastern of the Students in Khonkaen Province
	7.นางสาวสุธาทิพย์ ธีรานูวรรตน์ 4037798	A phonological study of Thai Berng-Thai Derg at Khoksalung sub-district, Phatthananihom district, Lopburi province
	8.นางสาวญาติคุณัญญ์ หวังเสด 4036256	The Use of Addressing Terms of Chaozhou People in Bangkok
	9.นางสาวณัฐญา สารสมัคร 4037794	A Sociolinguistic Study of Address System in the Northeastern Thai Dialect Spoken in Muang District, Ubonthani Province
	10.นางสาวอรสา คนพุดเพราะ 4136584	English Loan Words in Laos
	11.นางสาววัชรียา บำรุงศิริ 4137627	The phonological study of Kayaw Language
	12.นางสาวอรทัย ใจใส 4236303	การศึกษาเปรียบเทียบการใช้คำศัพท์ของคนต่างอายุในภาษาลับแล อำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์
	13.นางสาวสมพิศ อาจนนท์ลา 4136581	A Syntactics Study of Clauses in Spoken Rangoon Burmese
ศศ.ม. (วัฒนธรรมศึกษา) วัฒนธรรมการดนตรี วัฒนธรรมสาธารณสุข	1.นายอัมรินทร์ แร่งเพชร 4137636	วงปี่ไม้แมน: ดนตรีในพิธีเสนของชาวลาวโซ่งในอำเภอเขาย้อย จังหวัดเพชรบุรี
พิพิธภัณฑ์ศึกษา	1.นางสาวกันยานุช เทาประเสริฐ 4337503	“ย่าซาง” การรักษาแบบพื้นบ้านล้านนา: กรณีศึกษาหมอลำราษฎร มาฟู อำเภอป่าแดด จังหวัดเชียงราย
	1.นายจักรพันธ์ สุกุลแสง 4037802	การจัดนิทรรศการศิลปะร่วมสมัยบนโซเชียลสเปซ
	2.นางสุริยา สุดสาวท 4337001	Archaeologists' Fieldwork in the Northeastern Thailand Archaeological Project
	3.นางสาวยุภาพร ธัญวิวัฒน์กุล 4236429	A Design of Dvaravati Culture on Educational Web Site for Museum
ศศ.ม. (พัฒนาชนบทศึกษา)	1.นางสาวจิตติริน บุญเกิด 4237765	Self-Reliance Group of Chemical-Free Cultivator at Tambon Huay Phra, Amphoe Don Toom, Nakhon Pathom Province
	2.นายเกรียงศักดิ์ ชื้อล้อม 4237755	The Role Played by the Community in the Development of Quality of Life for the Elderly: A Case Study of Bansamphan Community, Amphoe Samphan, Nakhon Pathom Province
	3.นายนพดล เกษตรเวทิน 4036225	Civil Society and Development: A Case Study on Hakban Group, Thawangpha District, Nan Province
	4.พระมหาทองชัย บุรณพิสุทธิ 4037737	บทบาทของวัดกับชุมชนเมือง ในเขตบางรัก กรุงเทพมหานคร
	5.นายธัญญ์ ปกครองบ้าน 4037738	การศึกษาองค์กรชุมชน: กรณีศึกษากลุ่ม฼าปนกิจสงเคราะห์ ในเขตพื้นที่อำเภอเทิง จังหวัดเชียงราย

ชื่อหลักสูตร	ชื่อ-นามสกุล	ชื่อวิทยานิพนธ์/สารนิพนธ์
	6.นางชุตติกาญจน์ อังคารประเสริฐ 4037740	ศึกษาการบริหารจัดการสหกรณ์การเกษตรบ้านลาดจำกัด อำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี
	7.พระมหาไตรวิรัช จอมวงศ์ 4037735	ศักยภาพของพระสงฆ์ในการจัดการศึกษาแก่เด็กและเยาวชน ในพื้นที่ชนบท: กรณีศึกษา โรงเรียนชุมชนราษฎร์บำรุง อำเภออุซัน จังหวัดศรีสะเกษ
	8.นายกิตติศักดิ์ นันทนระวานิช 4037732	The Cultural Anthropology of Lao Wiang Community: A Case Study of Ban Hat Song Khwae, Tambon Hat Song Khwae, Amphoe Tron, Uttaradit Province
	9.นายธงชัย ศรีเมือง 4037739	สถานภาพภายหลังการแต่งงานของสตรีเผ่าม้ง กรณีศึกษา บ้านทับเบิก ตำบลวังบาล อำเภอหล่มเก่า จังหวัดเพชรบูรณ์
	10.พระมหาชาติบวร พงษ์สระพัง 4037734	การศึกษาวัฒนธรรมการบริโภคในหมู่บ้านที่มีแรงงานไปทำงานต่างประเทศ: กรณีศึกษาหมู่บ้านหนองแฝก ตำบลบ้านเต่า อำเภอบ้านแท่น จังหวัดชัยภูมิ
	11.นางสาววาณิชชา ชัยวงศ์ 4137653	Radio Usage and the Needs of the Community Radio in Satun province
	12.นายณัฐพงษ์ บุญธรรม 4036224	Buddhism and Development Discourse: A Case Study of the Meaning of Bodhisattva from the Teaching of Bhikkhuni Woramai Kabinlasing
	13.นางสาวดวงพร สารศาลิน 4337027	A Study of Management of Dhammakaya Temple
	14.พระมหาชุกดิ์ น้อยสันเทียะ 4037733	บทบาทพระสงฆ์ในการพัฒนาชนบทในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
	15.นางสาวนิตยา ชุกสิทธิ์ 4236447	A Study of the Management and Process of an Agricultural Housewives' Group at Ban Phraek Sub-District, Banphraek District, Phranakornsri-Ayutthaya Province
	16.นางสาวมณีพรณ เรวงศ์ 4237754	Mayoresses' Vision in Administration
	17.นางสาวรัชชนัญ จารุวัฒนพงษ์ 4237762	The Community Participation in Eco-Tourism Management Phromlok Waterfall, tambon Phromlok, Amphoe Phromkiri, Nakhonsithammarat
ศศ.ม.(ภาษาและวัฒนธรรม เพื่อการสื่อสารและการ พัฒนา)	1.นางสาวดวงใจ มหรรทศนะพงศ์ 4337009	The Usage a Precialized Media for Public Health Development in Surin: A Case Study of the Cassettes Tape During 1997-2001
	2.นางสาวอรุณศรี บุรีวิริยะ 4236290	A Study of Satellite Advertising in the Amazing Thailand Project 1998-1999
	3.นางสาวมยุรฉัตร เอี่ยมกุล 4036245	วิเคราะห์เปรียบเทียบการแปลนวนิยายเรื่อง “สะพานนี้รัก” ของเสรี ปิยะฉัตร กับเรื่อง “รักนี้ชั่วชีวิต” ของ “บุญญรัตน์” จากฉบับภาษาอังกฤษเรื่อง “The Bridges of Madison County”
	4.นางสาวศุภกานดา ทองบุญรอด 4136631	กลวิธีการแปลภาษาเพศชาย

ชื่อหลักสูตร	ชื่อ-นามสกุล	ชื่อวิทยานิพนธ์/สารนิพนธ์
	5.นางสาวศิริรัตน์ วิเศษสุข 4036249	Translation Techniques of Song Lyrics in Animation Films for Thai Versions as Translated by Tanee Poonsuwan
	6.นางสาวศิริเพ็ญ ประเสริฐรัตนเดโช 4036250	การศึกษาเชิงวิเคราะห์การต้นแปลเรื่องการ์ฟิลด์
	7.นายศุภโชค ชำนาญเวทย์ 4036239	The Influence of Television Drama on Ship naming Case Study: Rusamilae Harbor at Mueang District, Pattani Province
	8.นางสาวนิตยา ร่มรื่น 4036242	พฤติกรรมการสูบบุหรี่ของผู้หญิงอาบอบนวด ในเขตกรุงเทพมหานคร
	9.นางสาวมณฑนา มีมาก 4337018	An Analysis of Needs and Problem of English for Tourism Police
	10.นางสาวสุนิดา ศิวปฐมชัย 4337012	The Listening Behavior and Gratification of Teenagers Listening to the Center Point Radio Program
	11.นางสาวณัฐธนา ลิพรัตน์รักษ์ 4337022	The Development of Reading and Writing Supplementary Activities for an Elementary Thai in-Country Course Designed by the Institute of Language and Culture for Rural Development, Mahidol University
	12.นางสาวภารดี ตั้งแต่ง 4236288	การศึกษากลวิธีการแปลมูซตลอกอเมริกันเป็นภาษาไทย: กรณีศึกษาละครโทรทัศน์เรื่อง Friends
	13.นางสาวนลิน วชิพันธุ์สกุล 4236275	การแปลคำเรียกขานและคำสรรพนามที่ปรากฏในนวนิยายแปลเรื่อง "คนซีเลื่อ" ของ จิตร ภูมิศักดิ์
	14.นางสาวรัชฎมัย อังศุวัฒนานนท์ 4337010	The Concept and the Production of Website for Thai Children
	15.นายพงศกร บัวทอง 4136622	การแปลเรื่องข้ามชั้นในนิตยสารสรรสาระ
	16.นางสาวพิชญ์สินี ชาวอุไร 4337020	A Study of Error Analysis in English Composition: Case Study of English Major Students of rajabhat Institute Nakhon Pathom

3.8 การดำเนินการเปิดหลักสูตรใหม่

หลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต ตามที่สถาบันฯ ได้ดำริที่จะเปิดหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต และได้นำเข้าแผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษา ระยะที่ 9 แล้วนั้น ขณะนี้สถาบันฯ โดยคณะกรรมการร่างหลักสูตร สาขาภาษาเอเชียอาคเนย์ กำลังดำเนินการเพื่อเตรียมความพร้อมในการร่างหลักสูตรดังกล่าว ซึ่งมีเป้าหมายจะเปิดหลักสูตรนี้เพื่อสนองตอบความต้องการของตลาดแรงงาน และตอบรับการขยายตัวทั้งภาครัฐและภาคธุรกิจในภูมิภาคนี้ต่อไป

4. การบริการวิชาการแก่สังคม

ภารกิจอีกด้านหนึ่งในการดำเนินงานของสถาบันฯ นอกเหนือไปจากการจัดการเรียนการสอนและการวิจัยแล้ว สถาบันฯ ยังให้บริการแก่สังคมทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัยในรูปแบบต่างๆ ดังนี้

4.1 วารสาร

สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท มีบริการทางวิชาการในรูปแบบต่างๆ การจัดทำสิ่งพิมพ์เป็นงานหนึ่งที่สถาบันฯ ดำเนินการอย่างต่อเนื่อง ซึ่งมีทั้งสิ่งพิมพ์วิชาการภาษาไทยและภาษาอังกฤษ เพื่อเป็นที่เผยแพร่และรวบรวมผลงานการวิจัย เช่น การเก็บข้อมูลภาคสนาม รายงานสรุปผลการวิจัยฉบับสมบูรณ์ และบทความทางวิชาการอื่นๆ ได้แก่

วารสาร Mon-Khmer Studies: A Journal of Southeast Asian Languages and Linguistics เป็นวารสารนานาชาติ ซึ่งมีเนื้อหาเกี่ยวกับการศึกษาค้นคว้าวิจัยด้านภาษาต่างๆ ในเอเชียอาคเนย์ โดยเน้นภาษากลุ่มมอญ-เขมร ซึ่งเป็นภาษาดั้งเดิมของเอเชียอาคเนย์ และภาษาย่อยตระกูลต่างๆ ในเอเชียอาคเนย์ โดยมีสถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท มหาวิทยาลัยมหิดล และ SIL International ผู้ร่วมรับผิดชอบจัดทำตั้งแต่ปี ค.ศ. 1992 โดยมีกำหนดการออกฉบับปกติปีละ 1 เล่ม และฉบับพิเศษเป็นครั้งคราว โดยเฉลี่ยประมาณปีละ 1 เล่ม

Editorial Board ของวารสาร ประกอบด้วยนักภาษาศาสตร์ ผู้เชี่ยวชาญด้านกลุ่มภาษามอญ-เขมร และภาษาในเอเชียอาคเนย์จากประเทศต่างๆ ทั้งในเอเชีย ยุโรป อเมริกา และสหรัฐอเมริกา ปัจจุบันกองบรรณาธิการได้มีการจัดทำต้นฉบับอยู่ที่สถาบันฯ โดยประสานงานกับนักวิชาการในประเทศต่างๆ

บทความที่ได้รับการตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสาร ฉบับที่ 32 (ปี ค.ศ. 2002) เช่น

- Paul Sidwell “Genetic Classification of the Bahnaric Languages: A comprehensive review” p. 1-24
- Isara Choosri “Dialects of Chong” p. 55-70
- Ryuichi Kosaka “On the Affiliation of Miao-Yao and Kadai: Can we posit the Miao-Dai family?” p. 71-100
- Suwilai Premsrirat “Appropriateness in Khmu Culture” p. 117-129

นอกจากนี้วารสาร Mon-Khmer Studies ยังมีการเผยแพร่ข้อมูลผ่านทางเว็บไซต์ที่ <http://www.mksj.org> และสามารถติดต่อกับกองบรรณาธิการทาง e-mail ได้โดยตรงที่ <lcspm@mahidol.ac.th>

วารสารภาษาและวัฒนธรรม เป็นวารสารทางวิชาการของสถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท เริ่มออกเผยแพร่มาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2524 ติดต่อกันตลอดมาเป็นระยะเวลา 20 ปี กำหนดออกเผยแพร่ปีละ 2 ฉบับ มีวัตถุประสงค์เพื่อเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับภาษาและวัฒนธรรมของไทยและกลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆ ในประเทศไทย รวมทั้งบทความทางวิชาการและข้อเขียนที่เป็นประโยชน์แก่การศึกษาวิจัยด้านภาษาและวัฒนธรรม บทความที่ตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารนี้ได้รับการพิจารณาอ่านคัดเลือก (Peer Review) จากนักวิชาการผู้มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน สำหรับวารสารฉบับที่ตีพิมพ์ในปีงบประมาณ 2545 มีบทความสำคัญๆ เช่น “แผนที่ภาษาของกลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆ ในประเทศไทย” “คนไทยมาจากไหนกันแน่” “นางตันไทร: นักเล่านิทานเอก” เป็นต้น

สารเวียดนาม มีวัตถุประสงค์เพื่อเผยแพร่ความรู้ทางด้านภาษา วัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ วรรณกรรม เศรษฐกิจ สังคมของประเทศเวียดนาม และสัมพันธ์ไมตรีระหว่างไทยและเวียดนามให้สังคมไทยได้ทราบ อันจะก่อให้เกิดความรู้อย่างเข้าใจที่แท้จริงระหว่างสองประเทศ เพื่อการพัฒนาภูมิภาคร่วมกันต่อไป สารเวียดนามนี้เป็นวารสาร 2 ภาษา คือ เวียดนาม

- ไทย ฉบับแรกของประเทศไทย ที่จัดทำขึ้นโดยหลักสูตรปริญญาโทสาขาภาษาศาสตร์ของสถาบันฯ โดยได้รับความร่วมมือจากนักวิชาการในมหาวิทยาลัย และนักวิชาการอิสระภายนอกมหาวิทยาลัย เริ่มดำเนินการตั้งแต่ พ.ศ. 2540 ปีนี้เป็นปีที่ 6 โดยมีกำหนดออกปีละ 3 ฉบับ (ราย 4 เดือน) ได้รับการสนับสนุนงบประมาณในการตีพิมพ์เผยแพร่ด้วยเงินอุดหนุนจากมหาวิทยาลัย ตามโครงการเอเชียอาคเนย์ศึกษา วารสารมีกองบรรณาธิการที่จะพิจารณาคัดเลือกและแก้ไขบทความเพื่อลงพิมพ์ เรื่องที่น่าสนใจ เช่น สุนทรพจน์ของ ฯพณฯ โต้ หงอก เช่น อดีตเอกอัครราชทูตเวียดนามประจำประเทศไทยในการสัมมนาเรื่อง “25 ปี แห่งความสัมพันธ์ไทย-เวียดนาม” ปีที่ 5 ฉบับ 14 และ “วัดถุนในประเทศไทย” ปีที่ 5 ฉบับ 13 เป็นต้น

สารานุกรมกลุ่มชาติพันธุ์ เป็นผลงานของโครงการวิจัยของสถาบันฯ ซึ่งดำเนินการมาตั้งแต่ พ.ศ. 2538 ซึ่งเป็นการพิมพ์เอกสารวิชาการในรูปแบบสารานุกรมกลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆ ที่มาจากการวิจัยภาคสนามของสำนักงานวิจัย สารานุกรมชุดนี้สะท้อนความหลากหลายในวัฒนธรรมไทย ปัจจุบัน มีผลงานวิจัยในโครงการนี้ออกเผยแพร่แล้ว จำนวน 20 กลุ่มชาติพันธุ์ ได้แก่ กูย(ส่วย) กะเหรี่ยงสะกอ เขมรถิ่นไทย ม้ง พวน ละว้า ลาฮู ลีซอ ไทยโซ่ง ก๊อง(อุก๊อง) เมียน(เย้า) กะเหรี่ยงโป ไทยลื้อ ลัวะ ขมุ ฉุฮักร์ มอญ กะเหรี่ยงกะยัน ฮกเกี้ยน และไทยใหญ่ สำหรับกลุ่มชาติพันธุ์อื่นๆ อีกประมาณ 80 กลุ่ม สำนักงานวิจัยกำลังเร่งดำเนินการผลิตอยู่ หากมีงบประมาณในการตีพิมพ์เผยแพร่ต่อไป สถาบันฯ จะมีสารานุกรมกลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆ มากที่สุดในประเทศไทย อันจะเป็นประโยชน์แก่การศึกษาและแก่นโยบายการพัฒนาประเทศสืบไป

4.2 ศูนย์บริการข้อมูลวัฒนธรรมดนตรีไทย (ประสิทธิ์ ถาวร ศิลปินแห่งชาติ)

เป็นแหล่งรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับวัฒนธรรมด้านดนตรีไทย ดนตรีพื้นบ้าน และดนตรีชนิดต่างๆ ในประเทศไทย เริ่มดำเนินงานมาตั้งแต่วันที่ 2 พฤศจิกายน พ.ศ. 2543 ด้วยการรับมอบโอนสิทธิ์ผลงานเพลงของอาจารย์ประสิทธิ์ ถาวร ศิลปินแห่งชาติผู้เชี่ยวชาญด้านดนตรีไทย ผลงานเพลงไทย(เดิม)ของอาจารย์ประสิทธิ์ ถาวร เป็นเพลงที่บันทึกอยู่ในแถบบันทึกเสียงชนิดม้วน (reel tape) ซึ่งเป็นต้นฉบับ (master) ที่อาจารย์ประสิทธิ์ ถาวร ได้จัดทำขึ้นเผยแพร่และจำหน่ายมาตั้งแต่พ.ศ. 2516 จนถึง พ.ศ.2541 แล้วเลิกกิจการเพราะความชรา สถาบันฯ จึงได้ดำเนินการรับมอบโอนสิทธิ์ถูกต้องตามกฎหมายมาตั้งแต่ พ.ศ. 2542 จนแล้วเสร็จใน พ.ศ. 2543 จึงได้เปิดเป็นศูนย์ข้อมูลวัฒนธรรมดนตรีไทย เริ่มให้บริการด้านการเผยแพร่ข้อมูลเพลงของอาจารย์ประสิทธิ์ ถาวร ศิลปินแห่งชาติ ปัจจุบัน (ปีงบประมาณ 2544-2545) มีผลงานออกเผยแพร่แล้วจำนวน 2 ชุด คือ ชุด “สืบสานอาจารย์ประสิทธิ์ ถาวร” และชุด “สานเสียงและเรียงร้อย” ซึ่งผลิตเป็นแผ่นซีดีและแถบบันทึกเสียงคาสเซ็ท ชุดละ 94 รายการ และ 91 รายการตามลำดับ ในปีต่อไป ศูนย์ข้อมูลวัฒนธรรมดนตรีไทยจะมีแผนงานเผยแพร่และให้บริการทางสื่อต่างๆ เช่น สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อวิทยุ สื่ออินเทอร์เน็ต เป็นต้น

4.3 สำนักงานบริการข้อมูลภาษาและวัฒนธรรมเอเชียอาคเนย์

สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท ได้ย้ายที่ทำการของสำนักงานบริการข้อมูลภาษาและวัฒนธรรมเอเชียอาคเนย์ จากเรือนไทย (อาคารระเบียบ คุณะเกษม) มายังอาคารภาษาและวัฒนธรรมสยามบรมราชกุมารี เมื่อประมาณเดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2544 สำนักงานแห่งนี้เป็นแหล่งค้นคว้าและบริการข้อมูลด้านภาษาวัฒนธรรม ตลอดจนเศรษฐกิจ สังคม การเมืองการปกครอง ของกลุ่มประเทศต่างๆ ในเอเชียอาคเนย์ ในสำนักงานจะมีทั้งข้อมูลในรูปแบบหนังสือ เอกสาร สิ่งพิมพ์ ทั้งภาษาอังกฤษ ฝรั่งเศส และภาษาของประเทศเพื่อนบ้าน คือ ลาว เขมร เวียดนาม พม่า และจีน ในรอบปีที่ผ่านมามีประมาณ 1,300 เล่ม นอกจากนี้ยังมีข้อมูลโสตทัศนวัสดุ เช่น สไลด์และเทปโทรทัศน์ไว้บริการอีกด้วย

สถาบันฯ ยังได้พัฒนาระบบฐานข้อมูลเพื่อเชื่อมต่อกับสำนักหอสมุดของมหาวิทยาลัยมหิดล จะพร้อมเปิดบริการได้ในปีการศึกษา 2546 (มิถุนายน 2546)

4.4 การเสวนาวิชาการ (Forum)

สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท มีนโยบายที่จะส่งเสริมให้อาจารย์ นักวิจัย เจ้าหน้าที่วิจัย รวมทั้ง

บุคลากรสายสนับสนุนวิชาการของสถาบันฯ และคณะ/สถาบันอื่น ได้มีโอกาสพบปะ รับประทานอาหาร และแลกเปลี่ยนความรู้ความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ทั้งในเรื่องที่เกี่ยวกับการทำงาน และเรื่องเกี่ยวกับสังคมวัฒนธรรมโดยทั่วไป จึงจัดให้มีการเสวนาวิชาการและกึ่งวิชาการ โดยจัดเป็นประจำทุกบ่ายวันพุธเว้นพุธ สำหรับวิทยากรผู้ดำเนินการเสวนานั้นมีทั้งบุคลากรภายในและภายนอกสถาบันฯ ในรอบปีงบประมาณ 2545 ที่ผ่านมามีการเสวนา 12 ครั้ง ดังต่อไปนี้

13 กุมภาพันธ์ 2545	เรื่อง “โลกของคนหลายภาษา”
	โดย คุณสเทลล่า มาลูเกี๋ คุณทวยเทพ เดวิด วิบูลศิลป์ คุณกฤตภาค โรจนวงศ์
27 กุมภาพันธ์ 2545	เรื่อง “โลกทัศน์ - ชีวิตทัศน์สำหรับคนรุ่นใหม่”
	โดย รศ.ดร. เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์
13 มีนาคม 2545	เรื่อง “มอญในประเทศไทย”
	โดย รศ.ดร.สุจิตต์ลักษณ์ ดีผดุง อ.ชโลมใจ กลั่นรอด
26 มีนาคม 2545	เรื่อง “ความลับของลาว”
	โดย คุณวีระพงศ์ มีสถาน
10 เมษายน 2545	เรื่อง “ยิ้มรับบิลค่าไฟ (พลังงานหาร 2)”
	โดย ดร.จิรพล สิ้นธนาภา
24 เมษายน 2545	เรื่อง “เบื้องลึก - เบื้องหลังนักเขียนไทย”
	โดย คุณอรสม ลิทธิสาคร
22 พฤษภาคม 2545	เรื่อง “ถึงเวลาต้องคิดแบบฝรั่งนี้”
	โดย อ.ระเด่น ทักษณา
10 กรกฎาคม 2545	เรื่อง “บูดาเปสต์ - ฮังการี ไข่มุกแห่งลำน้ำดานูบ ในยุโรปตะวันออก”
	โดย ผศ.วชิราภรณ์ วรรณดี
7 สิงหาคม 2545	เรื่อง “เมืองไทยในสายตาคนรุ่นใหม่”
	โดย คุณปราบดา หยุ่น
21 สิงหาคม 2545	เรื่อง “จากจันทบุรีถึงมอนตาน่า: บทเรียนของการอนุรักษ์ และฟื้นฟูภาษาในภาวะวิกฤต”
	โดย คุณอิสระ ชุศรี
11 กันยายน 2545	เรื่อง “เบื้องหลังการเมืองเรื่องหนัง”
	โดย อ.อัญชลี ชัยวรพร
25 กันยายน 2545	เรื่อง “มอง ‘ยิว’ ผ่านภาษาด้วยสายตาที่เป็นธรรม”
	โดย รศ.ดร.ธีระพันธ์ เหลืองทองคำ

4.5 การเป็นวิทยากรและอาจารย์พิเศษ

คณาจารย์ของสถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท ได้รับเชิญให้เป็นวิทยากรบรรยาย/อภิปรายในการประชุมวิชาการ สัมมนา และฝึกอบรม เป็นผู้วิจารณ์ผลงาน และเป็นอาจารย์พิเศษให้กับสถาบันการศึกษาอื่นๆ ดังเช่น

- รศ.ดร. สุวิไล เปรมศรีรัตน์ เป็นประธานกลุ่มและร่วมอภิปราย หัวข้อ Endangered Languages and Cultures

ในการประชุมวิชาการระดับนานาชาติ The 8th International Conference on Thai Studies

- รศ.ดร. สุวิไล เปรมศรีรัตน์ อภิปราย เรื่อง “มิติใหม่ในการวิจัยทางสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์” ในการสัมมนา

RGJ Seminar Series: Research Methodology in Social Sciences and Humanities

- รศ. เสาวภา พรศิริพงษ์ วิจารณ์ผลงานวิจัย เรื่อง “ศึกษาองค์ความรู้ทางวัฒนธรรมและสังคมของการดูแลสุขภาพเพื่อประยุกต์ในการพัฒนาแบบการดูแลสุขภาพทางเลือกสำหรับผู้ติดเชื้อ ผู้ป่วยเอดส์” ในการประชุมเพื่อเสนอผลงานวิจัย

- รศ.ดร. โสภนา ศรีจำปา เป็นวิทยากรในการสัมมนา เรื่อง “Twenty - Five Years of Thai - Vietnamese Relationship”

- รศ.ดร. สุจริตลักษณ์ ดีผดุง เป็นอาจารย์พิเศษวิชา Morphotogical and Lyntactical Analysis ให้กับ คณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

- ผศ. ดวงพร คำณูวัฒน์ เป็นวิทยากรสนทนาหัวข้อ “หอกระจายข่าว: สื่อเพื่อชุมชน” รายการโทรทัศน์แพร่ภาพทางสถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทย ช่อง 11

4.6 การอบรมภาษาไทยสำหรับชาวต่างประเทศ

การอบรมภาษาไทยสำหรับชาวต่างประเทศ เป็นการให้บริการทางวิชาการในระดับนานาชาติ ซึ่งสถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบทได้ดำเนินการมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2544 โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะเผยแพร่ภาษาไทยและวัฒนธรรมไทยให้เป็นที่รู้จักแก่ชาวต่างประเทศ ด้วยการใช้หลักวิชาทางภาษาศาสตร์ประยุกต์กับการสอนภาษา และจัดอบรมเป็น 2 หลักสูตร

1. หลักสูตรภาษาไทยระดับต้นสำหรับชาวต่างประเทศ (Elementary Thai for Non- native Speaker)

เป็นหลักสูตรเบื้องต้นสำหรับชาวต่างประเทศที่มีความจำเป็นต้องมาปฏิบัติงานและพำนักอยู่ในประเทศไทย และมีความประสงค์จะเรียนภาษาไทยเพื่อติดต่อกับคนไทยในชีวิตประจำวัน และเป็นหลักสูตรพื้นฐานสำหรับชาวต่างประเทศที่สนใจจะเรียนภาษาไทยในระดับที่สูงขึ้นต่อไป ผู้เรียนส่วนใหญ่เป็นนักศึกษาและบุคลากรชาวต่างประเทศของมหาวิทยาลัยมหิดล บุคลากรสถานทูตและองค์การระหว่างประเทศประจำประเทศไทย ซึ่งมีถิ่นพำนักในประเทศไทย การเปิดสอนจะเป็นไปตามความต้องการของบุคคลดังกล่าว

2. หลักสูตรภาษาไทยระดับกลางสำหรับชาวต่างประเทศ (Intermediate Thai In-country Course) เป็นหลักสูตรที่จัดขึ้นสำหรับชาวต่างประเทศที่ประสงค์จะใช้ภาษาไทยในการสนทนา อ่าน-เขียน รู้จักและเข้าใจวัฒนธรรม ชีวิตความเป็นอยู่ของคนไทย ในระดับที่สามารถจะอยู่ในสังคมไทยได้

หลักสูตรภาษาไทยระดับกลางสำหรับชาวต่างประเทศนี้ จัดขึ้นเพื่อเชื่อมต่อการเรียนภาษาไทยในโครงการ Thai Studies Program ของมหาวิทยาลัย Sydney ประเทศออสเตรเลีย และมหาวิทยาลัย Ritsumeikan Asia Pacific ประเทศญี่ปุ่น โดยนักศึกษาสามารถเทียบโอนหน่วยกิตได้

ในรอบปีงบประมาณ 2545 สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท จัดอบรมภาษาไทยสำหรับชาวต่างประเทศ 3 ครั้ง คือ

ครั้งที่ 1 ภาษาไทยระดับกลางสำหรับชาวต่างประเทศ ระหว่างวันที่ 7 มกราคม - 15 กุมภาพันธ์ 2545 สำหรับนักศึกษาจากมหาวิทยาลัย Sydney ประเทศออสเตรเลีย

ครั้งที่ 2 ภาษาไทยระดับกลางสำหรับชาวต่างประเทศ ระหว่างวันที่ 11 กุมภาพันธ์ - 22 มีนาคม 2545 สำหรับนักศึกษาจากมหาวิทยาลัย Ritsumeikan Asia Pacific ประเทศญี่ปุ่น

ครั้งที่ 3 ภาษาไทยระดับต้นสำหรับชาวต่างประเทศ ระหว่างวันที่ 13 สิงหาคม - 24 กันยายน 2545 สำหรับชาวต่างประเทศทั่วไปที่สนใจ

4.7 อบรมเชิงปฏิบัติการด้านพิพิธภัณฑ์

สถาบันฯ จัดการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง “พิพิธภัณฑ์ แหล่งการเรียนรู้ท้องถิ่น” (Museum as a learning center) ขึ้นเมื่อวันที่ 16 - 19 กรกฎาคม พ.ศ. 2545 ณ อาคารภาษาและวัฒนธรรมสยามบรมราชกุมารี โดยมีหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวัฒนธรรมศึกษา แขนงวิชาพิพิธภัณฑ์ศึกษา เป็นผู้ดำเนินการ และได้รับความร่วมมือจากมูลนิธิ

ญี่ปุ่น (Japan Foundation) ตามโครงการการจัดตั้งศูนย์ศึกษาและฟื้นฟูภาษาและวัฒนธรรมในภาวะวิกฤต

การฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการดังกล่าว มีวัตถุประสงค์เพื่อให้กลุ่มชาติพันธุ์ในประเทศไทยจำนวน 26 คน ประกอบด้วย ชาวชองจากจังหวัดจันทบุรี ชาวญ้อจากจังหวัดชัยภูมิ ชาวท่งจากจังหวัดสุพรรณบุรี ชาวละเว้อจากจังหวัดแม่ฮ่องสอน และชาวไทยจากบ้านหนองขาวจังหวัดกาญจนบุรี ผู้เข้ารับการอบรมเหล่านี้ ส่วนใหญ่เป็นกลุ่มที่ไม่เคยได้มีโอกาสเข้าร่วมการสัมมนาหรือฝึกอบรมทางด้านพิพิธภัณฑศาสตร์กับหน่วยราชการใดๆ ให้ได้มีความคิดริเริ่มในการจัดทำพิพิธภัณฑศาสตร์ท้องถิ่นเพื่ออนุรักษ์และสืบสานวัฒนธรรม ได้มีโอกาสในการแลกเปลี่ยนความรู้ ความคิดเห็น ประสบการณ์ และแนวคิดในการจัดทำพิพิธภัณฑศาสตร์ พร้อมทั้งมาร่วมกันหาแนวทางพัฒนาพิพิธภัณฑศาสตร์ให้เป็นแหล่งการเรียนรู้ที่บริการสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ การอบรมครั้งนี้จัดขึ้นใน 4 รูปแบบ คือ

การแสดงปาฐกถาพิเศษ ก่อนและหลังการฝึกอบรมโดย Professor Tsuneneyuki Morita ผู้เชี่ยวชาญจากพิพิธภัณฑศาสตร์ National Museum of Ethnology in Osaka ประเทศญี่ปุ่น เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้สนใจจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้นำความรู้ด้านพิพิธภัณฑศาสตร์ไปใช้ประโยชน์ด้วย

การจัดเวทีแลกเปลี่ยนความคิดเห็น เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นและเรียนรู้ร่วมกัน รวมทั้งการหาทางแก้ปัญหาอุปสรรคต่าง ๆ โดยแบ่งเป็น 3 ประเด็น คือ วัตถุประสงค์วัฒนธรรม ความทรงจำเกี่ยวกับวัฒนธรรม และความคาดหวังในการทำพิพิธภัณฑศาสตร์

การทัศนศึกษาพิพิธภัณฑศาสตร์ท้องถิ่น 2 แห่ง คือ พิพิธภัณฑศาสตร์วัดเชิงท่า อำเภอเมือง จังหวัดลพบุรี ซึ่งเป็นพิพิธภัณฑศาสตร์ที่เกิดจากน้ำพักน้ำแรงของพระสงฆ์ และชาวบ้านผู้มีจิตศรัทธาร่วมกันสร้าง ปัจจุบันเป็นแหล่งการเรียนรู้ท้องถิ่น และพิพิธภัณฑศาสตร์กลุ่มชาติพันธุ์ไทยยวน ตำบลต้นตาล อำเภอเมือง จังหวัดสระบุรี เป็นพิพิธภัณฑศาสตร์ที่เกิดจากกลุ่มชาติพันธุ์ไทยยวนที่อพยพมาอยู่ในจังหวัดสระบุรีตั้งแต่ครั้งอดีต จุดเด่นอยู่ที่ความสามารถในการอนุรักษ์และสืบสานวัฒนธรรมของตนเองไว้ได้ และการจัดกิจกรรมต่างๆ จนเป็นแหล่งการเรียนรู้และแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญของท้องถิ่น

การฝึกปฏิบัติงานในพิพิธภัณฑศาสตร์จำลอง เมื่อได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็น และได้รับความรู้เกี่ยวกับคุณค่าของมรดกทางวัฒนธรรม และแนวทางการจัดทำพิพิธภัณฑศาสตร์อย่างรอบด้านแล้ว ผู้เข้ารับการอบรมจะได้ทดลองปฏิบัติงานจริงในพิพิธภัณฑศาสตร์ของสถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท โดยทดลองคิดเนื้อหา การนำเสนอเนื้อหา และการจัดกิจกรรมเพื่อการเรียนรู้

4.8 งานบริการวิชาการอื่นๆ

สถาบันฯ อยู่ระหว่างการเตรียมการจัดตั้งและดำเนินโครงการบริการวิชาการที่กำหนดเป็นโครงการใหม่ในแผนพัฒนาฉบับที่ 9 จำนวน 3 โครงการ ดังนี้

- พิพิธภัณฑศาสตร์ทางมานุษยวิทยาวัฒนธรรมและการสาธารณสุข
- ศูนย์การแปล
- ศูนย์ศึกษาและฟื้นฟูภาษาและวัฒนธรรมในภาวะวิกฤต

5. การทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม

5.1 โครงการฟังเพลงไทยที่เรือนไทย มหิดล

โครงการฟังเพลงไทยที่เรือนไทยมหิดล เริ่มโครงการฯ ตั้งแต่ปีงบประมาณ 2542 สำหรับปีงบประมาณ 2545 ระยะเวลาดำเนินการตั้งแต่เดือนพฤศจิกายน 2544 - เดือนกันยายน 2545 เฉพาะวันพุธที่ 2 ของเดือนเว้นเดือน เวลา 16.30 -

18.00 น. โดยเชิญวงดนตรีไทยและนาฏศิลป์ไทยจากจังหวัดนครปฐมและจังหวัดใกล้เคียง รวมทั้งสถาบันการศึกษาทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัยมหิดลมาบรรเลงและแสดง โดยเน้นการบรรเลงดนตรีไทยเป็นหลัก ผู้เข้าชมแต่ละครั้งมีจำนวนไม่ต่ำกว่า 50 คน งบประมาณที่ได้รับตลอดปี เป็นเงิน 78,000 บาท เฉลี่ยครั้งละ 13,000 บาท การบรรเลงและการแสดงในปีงบประมาณ 2545 มีทั้งหมด 6 ครั้ง (มีลำดับต่อเนื่องจากปีงบประมาณ 2542-2544) ดังนี้

ครั้งที่ 24 วันพุธที่ 14 พฤศจิกายน 2544 เป็นการบรรเลงวงเครื่องสายผสมฆ้องและการแสดงพื้นบ้านเมืองลำนนาของสาขาเครื่องสายไทย ภาควิชาดุริยางค์ไทย และภาควิชานาฏศิลป์ วิทยาลัยนาฏศิลป์เชียงใหม่

ครั้งที่ 25 วันพุธที่ 9 มกราคม 2545 เป็นการบรรเลงวงมโหรีและการแสดงนาฏศิลป์ ของชมรมดนตรีไทยและนาฏศิลป์ไทย คณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาธิบดี

ครั้งที่ 26 วันพุธที่ 13 มีนาคม 2545 เป็นการแสดงระบำมอญโบราณและระบำมอญประยุกต์ ของคณะหงษ์ฟ้า-รามัญ แห่งชมรมมอญ วัดบางกระดี

ครั้งที่ 27 วันพุธที่ 8 พฤษภาคม 2545 เป็นการบรรเลงปี่พาทย์มอญและวงดนตรีโบราณ คณะวัดป่าดอยลับปางจังหวัดกำแพงเพชร

ครั้งที่ 28 วันพุธที่ 10 กรกฎาคม 2545 เป็นการบรรเลงวงมโหรีและการแสดง คณะนันทาพิท จังหวัดสุพรรณบุรี

ครั้งที่ 29 วันพุธที่ 11 กันยายน 2545 เป็นการบรรเลงและการแสดงศิลปวัฒนธรรม 4 ภาค ของสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล คลองห้า ปทุมธานี

5.2 ค่ายวัฒนธรรมภาคฤดูร้อน

กิจกรรม “ค่ายวัฒนธรรม” รุ่นที่ 3 จัดในช่วงปิดภาคฤดูร้อนตั้งแต่วันที่ 1-30 เมษายน 2545 เป็นการอบรมและให้ความรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมไทยให้แก่เยาวชนที่มีอายุตั้งแต่ 7-11 ปี เพื่อให้มีความรู้และความเข้าใจในเรื่องวัฒนธรรมและจริยธรรม เรียนรู้การเข้าสังคม ฝึกทักษะด้านนาฏศิลป์ไทย ดนตรีไทย ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ และศิลปะ (วาดภาพ) และเพื่อเป็นการแบ่งเบาภาระผู้ปกครองในการดูแลบุตรหลานในช่วงปิดเทอมภาคฤดูร้อน

การดำเนินงานกิจกรรมค่ายวัฒนธรรม เริ่มด้วยการประชาสัมพันธ์ การรับสมัครแก่บุคลากรทั้งภายในและภายนอกสถาบันฯ รวมทั้งบริเวณใกล้เคียงมหาวิทยาลัย กิจกรรมที่สอนและฝึกทักษะ ได้แก่ ดนตรีไทย นาฏศิลป์ไทย วาดภาพ ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ และกิจกรรมนันทนาการต่างๆ ในวันสงกรานต์จัดให้เด็กๆ ร่วมงานประเพณีวันสงกรานต์ และเชิญผู้ปกครองมาร่วมงาน และให้เด็กๆ ได้เรียนรู้ประเพณีการรดน้ำขอพรผู้ใหญ่ และในวันปิดค่ายมีการประเมินผล โดยให้เด็กได้มีการแสดงผลงานในวันปิดค่าย และเชิญผู้ปกครองเข้าร่วมกิจกรรมในวันปิดค่ายนี้ด้วย

5.3 การจัดกิจกรรมศิลปวัฒนธรรมตามประเพณีและเทศกาลในรอบปี

ตามภารกิจหลักของมหาวิทยาลัยมหิดล กำหนดให้ทุกคณะ/สถาบัน และหน่วยงานเทียบเท่าคณะ มีภารกิจทำนุบำรุงและส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมของชาติ สถาบันฯ จึงจัดกิจกรรมศิลปวัฒนธรรมนอกเหนือจากข้อ 5.1 และ 5.2 แล้ว คือกิจกรรมศิลปวัฒนธรรมตามประเพณีและตามเทศกาลร่วมกับมหาวิทยาลัย ในรอบปีงบประมาณ 2545 ได้แก่ งานเทศกาลลอยกระทง เมื่อวันที่ 19 พฤศจิกายน 2545 โดยสถาบันฯ ได้รับผิดชอบดำเนินการประกวดนางนพมาศ และร่วมเป็นกรรมการฝ่ายต่างๆ เช่น กรรมการประกวดกระทง กรรมการประกวดขบวนแห่ เป็นต้น

นอกจากนี้ สถาบันฯ ยังได้ให้ความร่วมมือในการจัดงานประเพณีวันขึ้นปีใหม่ งานประเพณีสงกรานต์ งานประเพณีเข้าพรรษา และงาน “มหิดล-วันแม่” ด้วยการให้บุคลากรไปเป็นประธานอนุกรรมการ กรรมการและเลขานุการ และกรรมการชุดต่างๆ ของมหาวิทยาลัย โดยเฉพาะงาน “มหิดล-วันแม่” ปี 2545 สถาบันฯ ได้รับผิดชอบการประกวดขับร้องเพลงกล่อมลูก 4 ภาค ซึ่งดำเนินการต่อเนื่องมาเป็นเวลา 15 ปีแล้ว และมีส่วนให้มหาวิทยาลัยมหิดลได้รับชื่อเสียงในด้านพื้นฟูและอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมไทยตลอดมา

6. การเยี่ยมชมงานของสถาบันฯ จากหน่วยงาน และบุคลากรจากต่างประเทศ

ในระยะเวลาตั้งแต่ 1 ตุลาคม 2544 - 30 กันยายน 2545 สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท ได้ต้อนรับนักวิชาการจากหน่วยงานต่างประเทศ ดังต่อไปนี้

11 ธันวาคม 2544	รับรองคณะผู้แทนจาก Institute of History of Vietnam ประเทศเวียดนาม
25 ธันวาคม 2544	รับรองคณะผู้แทนจากกระทรวงศึกษาธิการ ประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนจีน
14 กุมภาพันธ์ 2545	รับรอง Mr. John Bryant, Director, Mainland Southeast Asia-SIL International
7 พฤษภาคม 2545	รับรองคณะผู้แทนจาก Vietnam Museum of Ethnology ประเทศเวียดนาม
16-19 กรกฎาคม 2545	รับรอง Professor Tsuneyuki Morita จาก National Museum of Ethnology in Osaka, Japan
30 กรกฎาคม 2545	เข้าร่วมในพิธีลงนามสัญญาความร่วมมือทางวิชาการระหว่างมหาวิทยาลัยมหิดลกับมหาวิทยาลัยกิวซิว ประเทศญี่ปุ่น ณ สำนักงานมหาวิทยาลัยมหิดล
10 กันยายน 2545	รับรอง Professor Christian M.I.M Matthiessen จากมหาวิทยาลัย Macquarie ประเทศออสเตรเลีย

7. การสร้างเครือข่ายทางวิชาการ

ระยะเวลาตั้งแต่ 1 ตุลาคม 2544 - 30 กันยายน 2545 สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท ได้ลงนามเพื่อต่ออายุความร่วมมือกับ SIL International ในด้านการศึกษาและวิจัย จากปี ค.ศ. 2002 ถึง 2007 โดย รองศาสตราจารย์ สุวิไล เปรมศรีรัตน์ ผู้อำนวยการสถาบันฯ กับ Mr. John Bryant, Director, Mainland Southeast Asia-SIL International เมื่อวันที่ 14 กุมภาพันธ์ 2545 และความร่วมมือในการจัดทำวารสาร Mon - Khmer Studies

นอกจากนี้ ยังได้หารือเบื้องต้นเพื่อความร่วมมือในด้านการศึกษาและวิจัยกับผู้แทนของ School of Oriental and African Studies (SOAS) University of London, UK และผู้แทนของ Institute for the Study of Languages and Culture of Asia and Africa, Tokyo University for Foreign Studies, Japan

8. สวัสดิการ

สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท ได้มีการจัดตั้งคณะกรรมการสวัสดิการสถาบันฯ ขึ้น เพื่อดำเนินงานจัดหารายได้และดูแลสวัสดิภาพของบุคลากรสถาบันฯ โดยมีวาระการทำงานคราวละ 2 ปี ซึ่งมีการผลัดเปลี่ยนหมุนเวียนกันทำหน้าที่นี้ ประธานคณะกรรมการสวัสดิการในปีงบประมาณ 2545 คือ นายวีระพงศ์ มีสถาน สวัสดิการสถาบันฯ มีรายได้หลักจากการให้ร้าน “ก๋วยเตี๋ยวแม่” ซึ่งเช่าอาคารนันทนาการเป็นเงินจำนวนหนึ่ง รวมกับเงินบริจาค กำไรจากการขายสินค้าและรายได้อื่นๆ คณะกรรมการได้นำรายได้ดังกล่าวมาบริหารจัดการ โดยจัดให้มีกิจกรรมต่างๆ เพื่อคุ้มครองสวัสดิภาพและบริการด้านสุขภาพแก่บุคลากร ดังนี้

การออกกำลังกายแอโรบิก คณะอนุกรรมการสวัสดิการสถาบันฯ ส่งเสริมให้ทุกคนออกกำลังกายอย่างสม่ำเสมอ เพื่อจะได้มีสุขภาพกายและใจที่แข็งแรง เบิกบาน เป็นประโยชน์ต่อการทำงานและการดำเนินชีวิตประจำวัน สวัสดิการได้จัดให้มีการเดินแอโรบิก โดยมีการจ้างครูจากสำนักสวัสดิการ กรุงเทพมหานคร มาเป็นผู้นำการเดิน ซึ่งได้รับความสนใจจากบุคลากรของสถาบันฯ ร่วมกิจกรรมทุกบ่ายวันพุธเป็นประจำทุกสัปดาห์

การจัดการตรวจสุขภาพร่างกายประจำปี เมื่อวันที่ 14 กุมภาพันธ์ 2545 โดยคณะเทคนิคการแพทย์ มหาวิทยาลัยมหิดล มาบริการตรวจ ณ อาคารสถาบันฯ ครอบคลุมโรคต่างๆ เช่น โรคหัวใจ เบาหวาน ไขมันอุดตันในเส้นเลือด เป็นต้น รวมทั้งการจัดให้มีการตรวจสุขภาพสายตาในช่วงวันที่ 20-24 พฤษภาคม 2545 ณ ภาควิชาจักษุวิทยา โรงพยาบาลรามารินทร์อีกด้วย

การจัดทัศนศึกษาประจำปี เมื่อวันที่ 16 - 18 พฤศจิกายน 2545 คณะกรรมการสวัสดิการสถาบันฯ ได้จัดทัศนศึกษาประจำปีให้แก่บุคลากรของสถาบันฯ และครอบครัว ณ เขาต้อ จังหวัดเพชรบูรณ์ เพื่อให้บุคลากรได้พักผ่อน สัมผัสและกระชับความสัมพันธ์ ทำให้บุคลากรสถาบันฯ มีความสนิทสนมกลมเกลียวกันยิ่งขึ้น ซึ่งกิจกรรมนี้ได้รับความสนใจและสร้างความประทับใจเป็นอย่างมาก

นอกจากนี้ เพื่อเป็นการช่วยเหลือบุคลากรในยามฉุกเฉิน คณะกรรมการสวัสดิการสถาบันฯ ได้ออกระเบียบในการมอบเงินช่วยเหลือประเภทต่างๆ ให้แก่บุคลากรและญาติที่ได้รับความเดือดร้อน เช่น กรณีได้รับอุบัติเหตุ เจ็บป่วย รวมถึงการเสียชีวิต เพื่อบรรเทาความเดือดร้อนและเป็นขวัญกำลังใจแก่บุคลากร ซึ่งในปี 2545 มีการช่วยเหลืองานศพญาติบุคลากรจำนวน 3 ราย และเยี่ยมไข้บุคลากร 2 ราย

สำหรับผู้ที่มีความจำเป็นที่จะต้องใช้เงินเร่งด่วน สวัสดิการก็ได้จัดให้มีกองทุนสำรองจำนวนหนึ่งให้บริการกู้ยืมแก่บุคลากร ภายใต้กฎระเบียบที่เหมาะสมและเป็นธรรม ซึ่งในปีงบประมาณ 2545 ที่ผ่านมา กองทุนดังกล่าวสามารถช่วยเหลือบุคลากรที่มีความเดือดร้อนฉุกเฉินได้จำนวน 3 ราย

9. การประกันคุณภาพ

สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท ตระหนักถึงความสำคัญของการประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อให้การดำเนินงานสอดคล้องกับนโยบายการประกันคุณภาพการศึกษาของมหาวิทยาลัยมหิดล สถาบันฯ จึงได้แต่งตั้งกรรมการขึ้น 3 ชุด คือ คณะกรรมการนโยบายประกันคุณภาพการศึกษา คณะกรรมการตรวจสอบคุณภาพการศึกษายกใน และคณะกรรมการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษา คณะกรรมการทั้งสามชุดนี้มีกระบวนการทำงานตั้งแต่กำหนดนโยบาย วิธีปฏิบัติ และระบบกลไกการประกันคุณภาพ จัดทำกรรณการรายงานการศึกษาตนเอง (Self Study Report) ของสถาบันฯ ตรวจสอบคุณภาพตามองค์ประกอบและดัชนีชี้ประเมินประสิทธิผลและประสิทธิภาพของการดำเนินงานการประกันคุณภาพ

เชิญกรรมการตรวจสอบคุณภาพภายในของมหาวิทยาลัยมาดำเนินงานตรวจสอบรายงานการศึกษาตนเอง ณ สถาบันฯ สรุปผลเสนอต่อมหาวิทยาลัย ในระยะสิ้นปีงบประมาณ 2545 สถาบันฯ ได้ดำเนินการจัดทำรายงานการศึกษาตนเอง (Self Study Report) และกำลังอยู่ระหว่างดำเนินการจัดทำรายงานการประเมินตนเอง (Self Assessment Report) ประจำปี 2544 ตามที่มหาวิทยาลัยกำหนด

การจัดทำรายงานการศึกษาตนเองและการประเมินตนเอง ทำให้สถาบันฯ ทราบจุดแข็งและจุดอ่อนในการดำเนินงานที่ผ่านมาของสถาบันฯ ได้มีการวิเคราะห์จุดอ่อนเพื่อหาทางแก้ไข และเสริมจุดแข็งให้เด่นยิ่งขึ้น การดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาประสบปัญหาและอุปสรรคบ้าง แต่ก็ได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดีจากบุคลากรทุกฝ่ายของสถาบันฯ

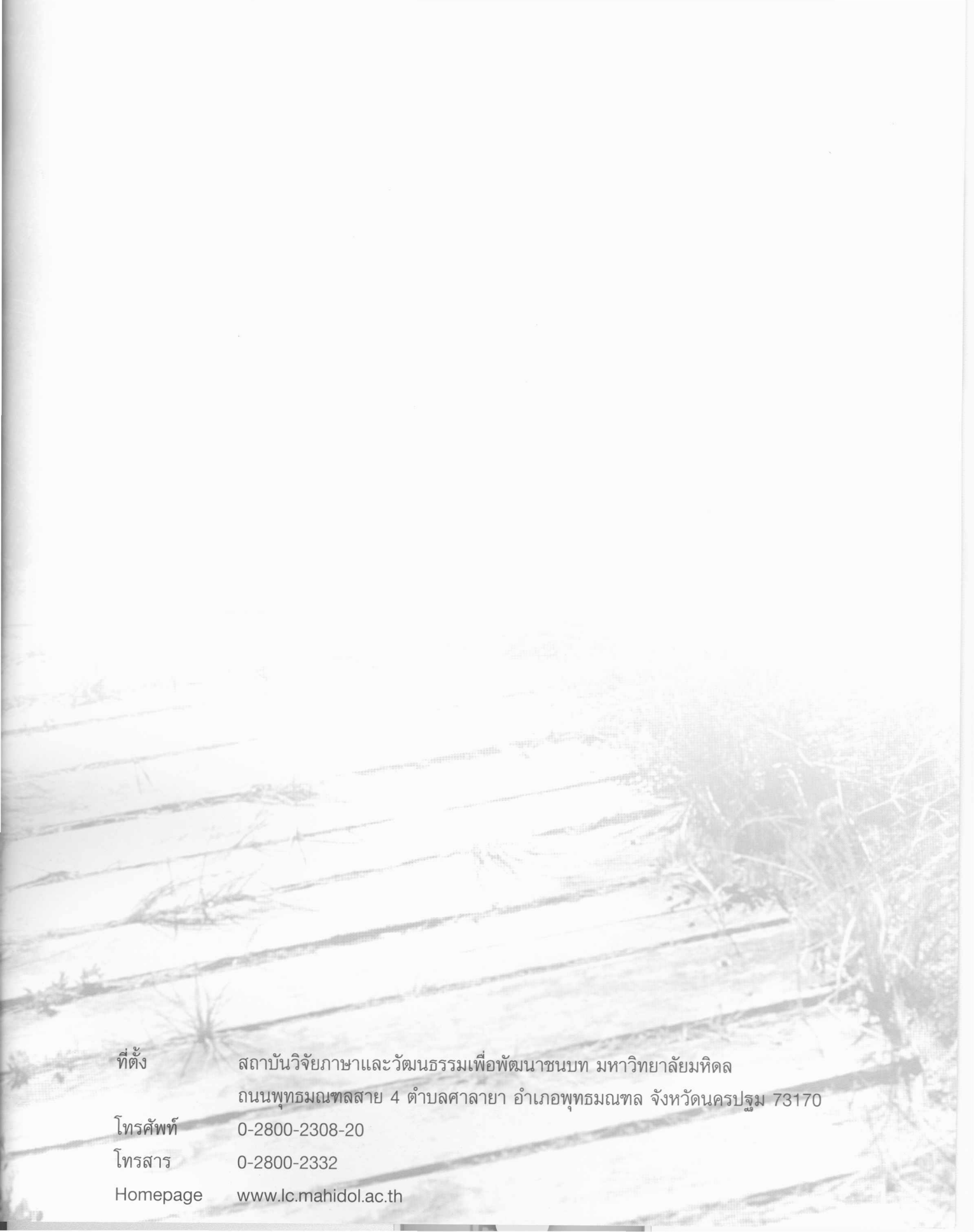
คณะผู้จัดทำ

ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์สุวิไล เปรมศรีรัตน์
รองศาสตราจารย์เสาวภา พรสิริพงษ์

ผู้อำนวยการสถาบันฯ
รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการและวิจัย

คณะทำงานเพื่อจัดทำรายงานประจำปีงบประมาณ 2545

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์วชิราภรณ์ วรรณดี	ประธานคณะทำงาน
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ดวงพร คำบุญวัฒน์	คณะทำงาน
3. นายหริินทร์ กลิ่นนิรันดร์	คณะทำงาน
4. นางสาวจุฑารัตน์ สภานุชาต	คณะทำงาน
5. นายวีระพงศ์ มีสถาน	คณะทำงาน
6. นางสาววาณิชชา ชัยวงศ์	คณะทำงาน
7. นางสาวนิยะนันท์ สำเภากเงิน	คณะทำงานและเลขานุการ

ที่ตั้ง สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท มหาวิทยาลัยมหิดล
ถนนพุทธมณฑลสาย 4 ตำบลศาลายา อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม 73170
โทรศัพท์ 0-2800-2308-20
โทรสาร 0-2800-2332
Homepage www.lc.mahidol.ac.th